

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

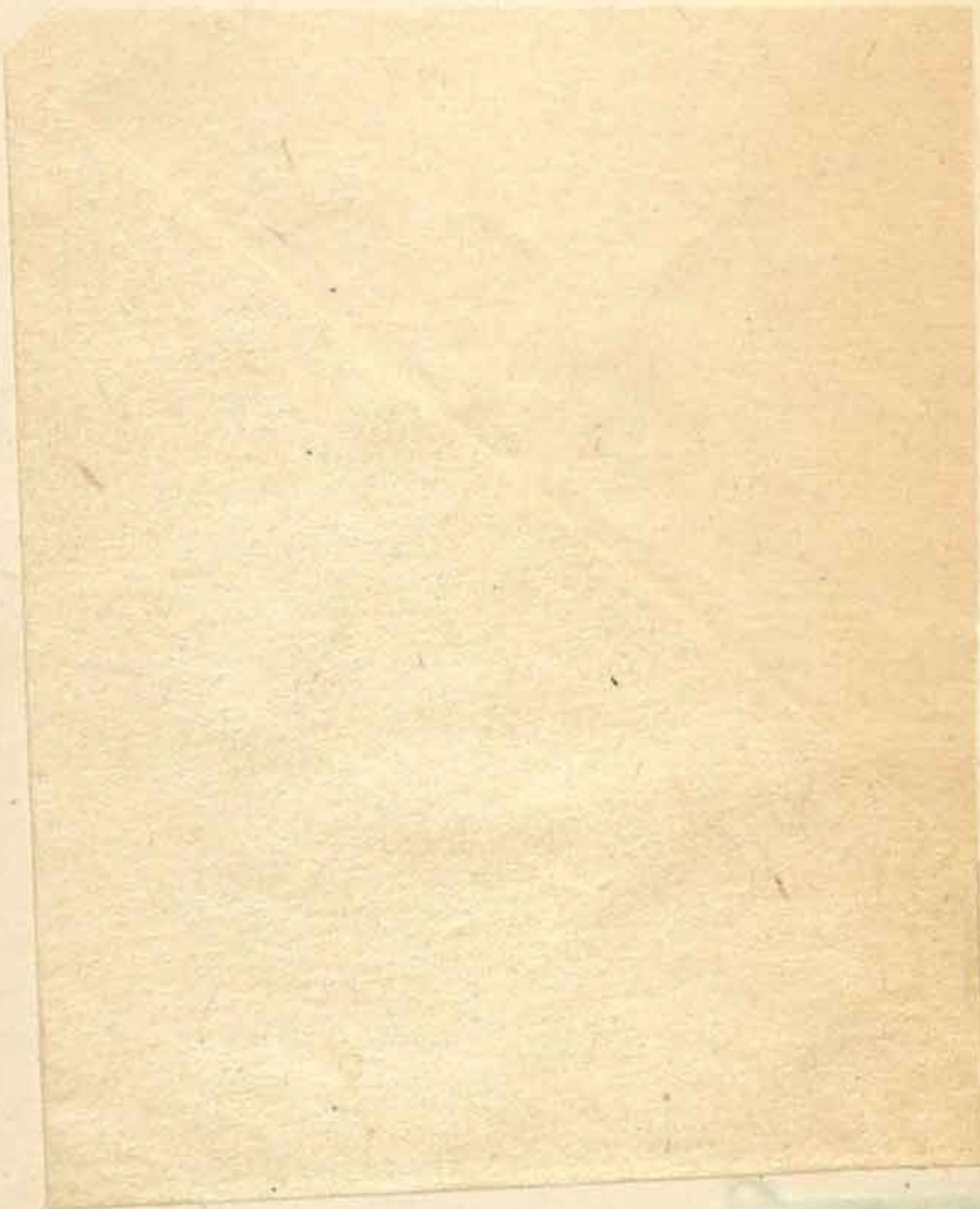
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

The image shows the front cover of an old book. The cover is decorated with a traditional marbled paper pattern, featuring large, irregular, dark greenish-brown spots separated by thin, light-colored veins. The spine of the book, visible on the left, is a dark, textured material. A small, rectangular, light-colored paper label is affixed to the bottom left corner of the cover, displaying the number '2063' in a blue, serif font.

2063

2

1423

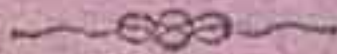
~~1250~~

XIV / 2026

ՆԱՍՐԷԹՏԻՆ

ՀՅՁԱՆԸՆ

ԹՕՀԱՅ ԼՍ.ԹԻՅԷԼԷՐԻ

ԹԻՒՐԳԻ ԼԻՍԱՆԸՆՏԱՆ ԹԵՐՃԻՄԷ
ՕԼՈՒՆԱՐԱԳ ԹԱՊՃ ԿԷ ԹԵՄՍԻԼ
ԳԸԼԸՆՏԸ

ԱՍԻԹԱՆԷ

ՄԱԹՊԱԱԻ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՅԱԿԵԱՆ

ՔԻՐՔՁԻ ԽԱՆ ՆՈՒՄԷՐՕ 26

1871

THE UNIVERSITY OF

OXFORD

LIBRARY

PRINTED BY RICHARD CLAY AND COMPANY, LTD., BUNGAY, SUFFOLK

OXFORD: RICHARD CLAY AND COMPANY, LTD., BUNGAY, SUFFOLK

ՆԱՍՐԷԹՏԻՆ

ՀՕՃԱՆԸՆ

ԹՕՀԱՅ ԼԱԹԻՑԷԼԷՐԻ

ԹԻԻՐԳԻ ԼԻՍԱՆԸՆՏԱՆ ԹԷՐՃԻՄԷ
ՍԼՈՒՆԱՐԱԳ ԹԱՊՀ ՎԷ ԹԷՄՍԻԼ ԳԸԼԸՆՏԸ

2063

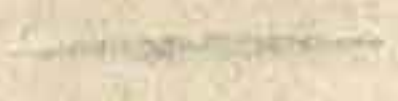
ԱՍԻԹԱՆԷ

ՄԱԹՊԱԻ ԳԻԹԱՊՃԸ ՅՈՎՍԷՓ ԳՍՑԱՑԵԱՆ
ԳԻԻԳՃԻԻ ԽԱՆ Ն՞ 26.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS DEPARTMENT

RECEIVED FROM THE PHYSICS DEPARTMENT
UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS DEPARTMENT

UNIVERSITY OF CHICAGO

— 1971 —

ՆԱՍՐԷԹՅԻՆ

ՀՕՃԱՆԸՆ

ԼԱԹԻՓԵԼԵՐԻ

4. Պիր կիւն Նասրէթաին Հօճա քիւրսիւյէ չր-
դըպ՝ ճէմաասթա եիւ.քսէ.ք ամաղ իլէ սիւալ խտէր .
« Էյ Միւսլիմանլէր , սիղէ նէ տէյէճէյիմ պիլիւր-
միսինիլ : « Ճէմաասթ թէաճիւպտէ գալարադ՝ « խա-
յր , Հօճա էֆէնտի , սէն տէմէտէն պիղ նասրլ
պիլէ պիլիբիլ » :

« Եա սիղ պիլմէտի.քտէն սօնրա պէն սիղէ նէ
սէօյլէյիմ » տէր Հօճա վէ քիւրսիւտէն աշաղա է-
նիպ կիտէր :

Էրթէսի կիւնիւ թէ.քրար կէլիպ եօգարը չրդըպ
կինէ էվիէլ.քի սիւալի իթտիկինտէ , պու տէֆա ճէ-
մաասթ ադըլը տամրանմադ Ֆի.քրի իլէ Հօճա տա-
հա սէօղիւնիւ թէ.քմիլ իթմէտէն . « էվիլէթ , պի-
լիբիլ . պիլիբիլ » տէյի ճէվապ վէրիլլէր . Հօճա
կիւճէնիպ . « Էյ սիղ պիլիբրսէնիլ , պէն սիղէ նէ
սէօյլէյիմ » տէր կինէ պրագըպ կիտէր :

Հօճանրն տէյէճէկի ճէմաասթա մէրա.ք օլուպ՝
ամապա շունտ նէ ֆէնտ իլէ աղղընտան ալապիլի-
բիլ տէյի տիւշիւնիւր՝քէն , պիրտէ Նասրէթաին
կէօթիւ գընալը պալմոււմուլար իլէ տավէթ օլուն-
մուշ կիպի աճէլէ կէլիբ քիւրսիւյէ չրդար , կինէ

սիւալ խտեր . « Էյ Միւսլխանէր սիղէ նէ տէյե-
ճէյիմ , պիլիբմիսինիզ » , ճէմաաթ նէ տէյեճէյի-
նի շաշրրայ « Է՛՛՛ թիմիլիզ պիլիբիզ , թիմիլիզ պիլ-
մէյիզ » տէրլէր . « Էյ էօյլէ խէ նէ պօշ եհրէ չէն-
եհմի եօրայրմ , պիլէնինիզ պիլմէյեյլէրէ էօյրէթ-
սին » տէյիպ սափուշտու :

2. Պիր կիւն Հօճա քէօյտէ նէ դաստար ատէմ
վարրսա ճամիյէ շաղրրայ տուա դըլտըրըր : Թէք-
միլ օլտուգտան սօղրա հէրքէս պու տուանըն ապը
նէ տիր տէյի սիւալ իթտիքլէրինտէ՝ « եա զաւլալ-
լլար , շիւքր էտին Սլահա թի տէվէյէ դօլ դա-
նտա վէրմէմիշ , էյէր գանատը օլմուշ օլայրտը ,
տամլարընըզա պաճալարընըզա դօնուպ էվինիլի
պարգընըզը պաշընըզա երգարըտը » տէմիշ :

3. Նասրէթտին պիր կիւն համամա կիրէր պա-
դար թի թխնէ եօդ . էլինէ Ֆրրսանտ կէչիպ պաշ-
լար մանի շարթի օգումայա : Սէսի շաթլադ զիլ կի-
պի քէնաինէ բէք ահէնքլի կէլէրէք , սէվինճին-
տէն համամաէն չրգար սօղրու պիր մինարէյէ չը-
դրպ էօյլէն վադթը պաշլար ադշամ էզանը վէրմէ-
յէ : Ճամինին խամը պունտն պէտտավի սէսինի ի-
չիատէրէք սիւբիւրկէ սափընը դարտըրը կիպի մի-
նարէյէ չրգրպ « Մուս , էշէք հէրիֆ սուս , ահ նէ
տէ նէքպէթ սէսին վար եա » տէյէրէք , պաշլար
Հօճայը տէօյմէյէ : Նասրէթտին աղլայարաք . « ախ
եօդ մու պիր խայրը սահապը թի շուրայա պիր հա-
մամ եափտըրսատա պէնի նէքպէթ սէսիմտէն , սէ-
նիտէ նէքպէթ խըրսընտան խէլաս իթսէ » տէմիշ :

4. Պիր կիճէ Հօճայա բույասընտա սօղուդ ադ-

ճէ վերիբլէր : Օտա՛ եօզ օն խաթերիմ ֆիլան տէ յի
 նիզա խտէր՝ քէն օյանըր պագար.քի պիր շէյ եօզ ,
 կինէ կէօղլէրին գարայրայ վէ էլլէրին ուզատրայ « կէ-
 թիրին տօգուզ օլսուն կէթիրին » տէմիշ , վէ օլ միւլ-
 հազա իլէ թէ.քրար ույդուսու կէօթիւրիւպ ույու-
 մուշ :

5 . Պիր կիւն Հօծա դըրա չրգմըշ կէզէր՝ քէն ,
 էօթէտէն պիր դաշ աթլը կէօրիւնիւր , Նասրէթտին
 պունլարը խըրսըզ մէմուլ խտէրէ.ք ըուպալարընը չը-
 դարըպ պիր եէրէ սագլար . քէնտիտիտէ իւբիւրեան
 պիր մէզար թաշընըն իչինէ կիրէր : Աթլըլար պու-
 նու պու հայտէ կէօրիւպ աճընարադ « հէյ , իհթի-
 յար պու սօղուզ հալատա թաշըն իւսթիւնտէ նա-
 սըլ չրփլագ օթուրույօրսուն » տէ յի սիւալ իթտի.ք-
 լէրինտէ՝ Հօծանըն տիլի տօլաշըպ « վալլահան , ազիդ
 էֆէնտիլէրիմ , տիւն էօլտիւմիտի կէօմտիւլէր պագ-
 տըմ իչէրիտի դալապալը.ք , սըճագտան պօղուլույօ-
 ըուտում , օնուն իչին պիրադ սահրայէ չրգտըմ քի
 ֆէրահլէնէ յիմ » տէմիշ : Եօլճուլար պունու փէրու-
 շան սանըպ , պրագըպ եօլլէրինէ կիտէրլէր :

6 . Նասրէթտին էֆէնտի պիր կիւն պիր պօսթա-
 նա խըրսըզըլըպ կիտիպ՝ էլինէ ըասթ կէլէնի գօբա-
 ըըպ ճուվալա տօլտուրուր՝ քէն , պօսթանճը եէթի-
 շիր « սէն պունատա նէ արարսըն » տէ յի եագասընը
 թօփլայընճա՝ Հօծա մէսէլէ յի շաշըրըպ , « ախ օղուլ
 կէ . . . կէչէն կիւն պի . . . պիր շիտտէթլի ֆու . . .
 ֆուրթունա չրգտը պի . . . պիլիբիտին » . « էյ նէ
 օլմուշ » . « իշթէ օ ըիւզկեար պէնի պուրայա աթ-
 տը » . « էյ բէ.ք էյի , լա.քին պունլարը քիմ գօբար-

տը » . « չիւնքի ըիւզկեար շխտեթ ըի օլտուզունտան
նէրէ յէ եարըշտըմ իսէ էլխմտէ գալտը » . « պու ճէ-
վապընտա կիւզէլ , ամմա ճուվալա քիմ իսթիֆ էթ-
տի » տէ յինճէ՝ Հօճանըն խօշաֆընըն եաղը քէսիլիպ
պիւթիւն պիւթիւնէ նէ տէ յէճէ յինի շաշըրպ . « իշ-
թէ պէնտէ օնս տիւշիւնիւր՝ քէն սէն իւսթէ կէլ-
տին » տէ յինճէ , պահճէվան հօճայը սօփանըն ալթըն-
տա փիրիփաք էտիպ , պօստանտան տըշարը աթտը .
Հօճա տըր շիւքը էտիպ է յվահ տայաղը եէտիմ էմ-
մա . եազամըտա շու զալիմին էլինտէն դուրթար-
տըմ եա տէ յիպ սայըգլայարաք եօլունա կիթտի :

7. Պիր կիւն Հօճա էֆէնտի պիր շէհիրէ կիտէր ,
օրատա պիր հէլվաճը տիւքքեանը կէօրիւպ սիւր-
տալ իշէրի կիրէր , վէ պաշար հէլվանըն հէր պիր
բարշասընը գարբուզ կիպի աղզընա տօլտուրմայա :
Հէլվաճը խըրսլանըպ սօփայը շէքիպ վէ պունուն
գաֆասընա կէօղիւնէ էնտիրմէ յէ զայրէթ իտէր
իքէն՝ Հօճա էլինի տահա զիյատէ շարուգլատըպ
« ան պու նէ պօլլուգ եէր իմիշ պուրաօը քի հէլ-
վայը պիլէ ատամա տէօյէ տէօյէ եէտիրիյօրլար »
տէ յիպ հէլվանըն ալայընըտա թէմիզլէմիշ :

8. Բամազան եազլաշմըշ օլուպ Հօճա տիւշիւ-
նիւր քի պէն պիր մէմլէքէթին պունճա ալիմ Հօ-
ճաարյըմ , իսալգա ույուպ պիր թագըմ բուզնամէ-
լէր դուլլանմագ պանա եազըշմագ : Պու թէֆէք-
քիւր իլէ կիտէր պիր շէօմլէք ալըր վէ այը ու-
նութմամագ իշին կիւնտէ իշինէ պիր թաշ աթտար :
Հօճանըն դըղը պու շէ յէ թէաճճիւպ շէքէրէք մախ-
սուս շէօմլէլին իշինէ պիր ալուճ թաշ տօլտու-

բուր : Օլ կիւն Հօճանըն ըէֆիքլէրիտէ « պու կիւն
 Բամաղանըն գաչը տըր » տէյի սիւալ իթտիքլէ-
 րինտէ՝ Հօճա տըր « տուրուն կիտէյիմ էվէ պիր
 պագայըմտա կէլէյիմ » տէյէրէք , Հօճա կէլիր չէօմ-
 լէյին իչինտէքի թաշլարը սայար քի եիւզ եիրմի
 թանէ , հէփսինի սէօյլէսէմ սէֆիտսին տէրլէր տէ-
 յի կիտէր . « պու կիւն Բամաղանըն գըրգպէչի տիր »
 տէր : Օնլար Հօճանըն պու բիւր ազլ ճէվապինէ
 գահգահա իլէ կիւլիւչէրէք , « Հօճա այ տէտիկին
 օթուզ կիւն օլուր սէն նամարլ գըրգպէչի տիր տէր-
 սին » տէտիքլէրինտէ , Հօճա խըրսլանըպ « պէ հէյ
 նամքեօրլար , պէն ինսաֆ իթտիմտէ գըրգպէչի
 տիր տէտիմ , էյէր չէօմլէք հիսապընա պագարաաք
 եիւզ եիրմիսի տիր » տէյիպ , ճէմաաթը տաղըթմըչ :

9. Քէօյլիւլէր պիր կիւն Հօճայա սիւալ իտէր-
 լէր քի « Հօճա այ էսկիրսէ , էսկի այը նէ եարար-
 լար » տէյի : Նասրէթտին պիրազ տիւչիւնտիւք-
 տէն սօղրա , « գըրբարլար գըրբարլարտա երլարզ
 եարարլար » տէմիչ . քէօյլիւլէր , Հօճանըն պու-
 տիմ ճէվապընա շաշարագ . « աֆէրին Հօճա սաղ
 օլ զիհնիմիզի էյի գանտըրտըն » տէյիպ , վէ Հօ-
 ճանըն իքի էլլէրինի չէքիչէ չէքիչէ փուս իտուպ
 կիտէրլէր :

10. Պիր կիւն Հօճա պիր շայ քէնարընտա օթու-
 րուր՝քէն , օն գարը կէլիր վէ քէնտիլէրինի այրը
 այրը շայըն օլ պիր թարաֆընա պիրէր փարայա
 կէչիրմէյի Հօճա իլէ բաղար իտէրլէր : Հօճա պուն-
 լարը պիրէր պիրէր կէչիրիւր իքէն , պիրիսի սու ա-
 լըր կէօթիւրիւր : Գարըլար Քիզան ու Քէրեատէ

պաշխայրնճա՝ Հօծա տարրլրալ «նէ աղլարսրնրդ պէ՛ ,
 նէ օլտու հա պիր փարա էքսիք վէրին , աղլարսամ՝
 պէն աղլայրմ՝ քի պիր փարա զարար էթտիմ՝ տէ-
 յինճէ , դարրլար արր հրսլարրնտան Հօծայր պիր
 էյիճէ թէփէլէյիպ սափուշուրլար :

11. Պիր կիւն Հօծա Նասրէթտին պիր պէօյիք
 թապլանրն տէրունինէ իւշ թանէ իրիճէ էրիք գօ-
 յուպ՝ շէհիրին վալիսինէ հէտիյէ կէօթիւրիւր :
 Կօլտա էրիքլէրին թապլանրն իչինտէ օ եանա պու
 եանա օյնատրդլէրինի , Հօծա դաւկա իտէյօրլար
 մէմուլ իտէրէք՝ պու նիզայր մայնա իթմէք իչուն
 իչլէրինտէն իքիսինի եէյիպ , վէ օլ պիրինի եայր-
 նրդ պրադմաղա մէճպուր օլուր : Պէօյլէճէ պադի
 դալան պիր էրիյի մէգքիւր թապլա իլէ վալիսին
 հուզուրունա կէօթիւրիւր : վալիսին պու իշէ թօ-
 հաֆրնա կիտիպ՝ Հօծայա խայլիճէ պադշիշ իհսան
 իտէր :

Պադշիշին լէղղէթի Հօծանրն տամաղրնտա դա-
 լրալ՝ էրթէօի հաֆթա պիր դաշ օգկա իրի այվա
 ալրալ կէօթիւրիւր՝ քէն , դարրսր իւսթէ կէլիր , վէ
 մատտէնին նէթիճէսին աղնայրնճա , վալիսին իխ-
 թիյար օլտուղուն սէպէպ թութարադ ապլա դա-
 յիլ օլմադ « պունու կէօթիւրէճէյինէ , լօփ ինճիր
 կէօթիւր » տէյի թէնպիհ իտէր : Հօծա « գրրդտա
 պիր դարրնրն սէօղիւնիւ տիյնէմէք ճայիղ տիր »
 տէյէրէք , ինճիր ալր կէօթիւրիւր : Պու տէֆա
 փաշանրն պիր թէրս վազթինէ ըասթ կէլիպ Հօծա-
 նրն կինէ վէ նէ սէպէպ իլէ կէլմէսինի աույաուդտա ,
 « կէթիւրտիյի ինճիրլէրի պիրէր պիրէք դաֆասրնա

վարուն » տէ յի էմր խտէր թէպաալէրինէ : Պու էմր
 իւզրէ ինճիրլէրի Հօճանըն աղզընա պուրնունա
 վուրաուգլարընտա՝ Հօճա հիշ տուրմայրազ « աֆէ-
 րիմ գարը , եաշասըն էհլիմ » տէ յէրէք , գարըրսըն-
 տան թէշէքքիւր օլուր իտի : Փաշա պու շիւքիւրէ
 թէաճճիւպ իտիպ սէպէպինի սիւալ իտէր : Օլ վա-
 գըթ Հօճա Փաշայա տուա իտէրէք « էֆէնտիմ ,
 գարըմըն սէօզիւնիւ տիյնէտիմտէ ինճիր կէթիւ-
 տիմ , էկէր պէնիմ տիվանէ աղլլամա ույուպտա
 այվալարը կէթիւրէ իտիմ , շիմտի (անամ սիքիլիպ)
 գաֆամ կէօզիւմ բաթլայաճազ ըտը , իշթէ պու-
 նուն իշին օնա շիւքը իտէրիմ » տէ յինճէ , պունու-
 իլէ տախի Փաշանըն հըրսը սավուշուպ , վէ էլինի
 ճէպինէ սօգուպ պիր մըգտար պագշիշ իհսան էյ-
 լէյիպ , Հօճայը տէֆ իտէր :

12. Հօճա Նասրէթտին պիր կիւն Տիյարպէքիւրէ
 կիտիպ պագար քի իրի իրի գարըուզ սաթարլար-
 լաքին շիւպհէլէնիպ « աճամպա գարըուզ մու տուր
 տէյիլ մի տիր » տէ յէրէք , սաթըճընըն պիրիսինէ
 « պու նէ տիր » տէյու սիւալ իտէր :

Գարըուզճու պունուն հէմիճիւգ կէլմիշ օլտու-
 դուն ֆէրգ իտիպ՝ « պունլար էշէք եու մուրթալէրի
 տիր , պունլարտան սըլիա չըգար » տէ յինճէ , ինա-
 նրպ պիր թանէսին ալըր օտասընա կէօթիւրիւր :
 Տիյարպէքիւրտէ իշինի կէօրիւպ՝ եօլա ըէվան օլուպ
 Ագշէհիւրէ սէքիզ սաաթ գալա պիր թէփէտէ օ-
 թուրուպ օլ գարըուզուտա չըգարըպ սէյը իտէր
 իքէն , էլինտէն եու վարլանըպ թէփէտէն աշաղը պիր
 թավչան եու վասընա կիտէր սիւշէր : Թավչան իւր-

քիւ պ թաշրէ ֆրրլայրնճա , Հօճատա « պիղիմ սր-
 փա չրգար դաշայօր » տէ յի արդասրնտան ֆրրլա-
 յրազ գօվալայա գօվալայա թավչանրն թագէթի
 դալմայրա պիր պաղա կիրիր դայա օլուր : Պու պազ
 մէկէր Հօճանրն իմիչ : Հօճատա պաղտան իշէրթ
 կիրիր պագար քի դարրսը օրտա . « գարը պիղիմ սր-
 փա պուրայա կէլտի մի » տէ յի սիւալ իտինճէ , գա-
 ըրսը կէրչէք սրփա ալմըչ դանն իտիպ՝ « ան , Ալլահ
 քէսէնէ պէրէքէթ վէրսին Հօճա , պէնտէ պու կիւն
 համամա կիտէճէք իտիմ , է յի քի սրփայը ալմըչ-
 սրն , իշթէ պինէր կիտէրիմ » տէ յինճէ , « էն քէօ-
 քէ օղլու քէօքէք գարը էն , պէլինի գըրարսըն ,
 տահա քիւչիւք տիր եումուրթատան եէնի չրգար »
 տէտիքտէ՝ գարրսըտըր Հօճամ չըլարդմըչ տէ յիպ
 պրագըլազ գաշար :

13. Պիր կիւն Հօճա էֆէնտի էշէ յինի դայա է-
 տիպ պիրիտինէ սիւալ իտէր « էշէ յիմի կէօրտիւնմի »
 տէ յի : Օ տախի պունու դէվդ լէնմէք իչին , « էվէթ ,
 մուհաքէմէտէ գատըլըգ իտէ յօր » տէ յինճէ , Հօ-
 ճա ինանրազ էլինէ պիր տէմէթ օթ ալրալ տօղրու
 մուհաքէմէտէ գատընրն օտասընա կիրիպ , « չէօհ ,
 չէօհ » տէմէ յէ պաշլայրնճա , գատըտա կիւլմէ յէ
 պաշլար : Օլ վագըթ Նասրէթտին խըրսլանըպ ,
 « կիւլ , կիւլ , կիւլկիւլիւնիւ սիքտիյիմ , պէն տաղ-
 տա եանա եանա էշէք արարըմ , սէն պուրատա ա-
 հէսթէ ահէսթէ գատըլըգ էթ » տէմէսինտէ , գա-
 տը տըր դաղէպէ կէլիպ Հօճայը տէրագապ մահ-
 պուտա իրգա է յէր :

14. Պիր կիւն Հօճա տէվէ յէ պինմիչ կիտէր՝ քէն ,

տէվէ իւրքիւս Նասրէթտինի եէրէ պրագըրը : Խալգ
 գօշուշուս Հօճայր գալտրրըրլար . ազլը պաշրնա
 կէլտիքտէ՝ « Ալլահը սէվէն շու խայրն տէվէ յի
 թութսուն պանա կէթիլտին քի էօճիւմիւ չըդարա-
 յրմ » տէտիքտէ՝ անկէր տախի « էյ նէ եարաճադ-
 սրն » տէյի սիւալ իթտիլէր , « նէ մի եարա-
 ճադրմ , պույնուզլարընը գըրըպտա գուլազլարընա
 սօգաճադրմ » տէմիշ : Խալգ տըր Հօճանըն իւղէրինէ
 կիւլիւշէ կիւլիւշէ սավուշուրլար :

15. Ալլիմ Հօճա տայիմա տօգուզ եումուրթայր
 պիր ազճէյէ այրը վէ Օնունու պիր ազճէյէ սա-
 թար խիշ : Մէրազլը ատէմին պիրիտի « Հօճա է-
 ֆէնտի նիչին տօգուզ եումուրթայր պիր ազճէյէ
 այրպ , Օնունու պիր ազճէյէ սաթարսրն » տէյի սի-
 ւալ իթտիկինտէ՝ « սէն պիլմէզսին , թէք տօսթլար
 պիզի այրչվէրիշտէ կէօրսիւն » տէմիշ :

16. Պիր կիւն Հօճա պիր էնլի շալվար կիլինիպ
 ճամիյէ կիտէր : Իսամ վաղ վէրիթ՝ քէն , հէրքէս
 օթուրմուշ եայրնըղ այագտա Նասրէթտին պուլու-
 նուս , արդասընտաքի տուրան պունուն շալվարը-
 նը թութար չէքէր « օթուր » տէյէրէք . Հօճատա
 հէման իսամըն սագայրնը թօվիլայարագ « չէքաիղին-
 տէ . իսամ Հօճայա « չըլտրրտըն մը » տէր . Հօճա
 տըր « պէն չըլտրրմատըմ , էնքսէմտէքի հէրիֆ
 չըլտրրմըլ տըր » տէր :

17. Հէրիֆին պիրիտի էլինէ պիր եումուրթա ա-
 լըպ Հօճայա « էկէր շու սավու ճումտաքինի պիլիքսէն
 տանա պիր եումուրթա վէրէյիմ » տէտի : Ալլիմ է-
 ֆէնտի նէ պիլիստէ օլտուղունու սիւալ իթտիք-

ատէ , « իշթէ եիւզիւ պէյաղ , իշի սարը վէ . . . »
 տէր իքէն , Հօծա աղղընը թուլթուպ « տուր , տուր
 սէօյլէմէ , պիլտիմ , շալղամը օյմուշլարտա իշինէ
 հալուճ տօլտուրմուշլար » տէտիղինատէ , հէրիֆ տիր
 « պիլէմէտին » տէյիպ , եումուրթայը դալտըրտարը
 պիր'լէ Հօծանըն դաֆատընա էնտիրիր դաշար . Հօ-
 ճա պագար քի դաֆատընա եաղտըրը եումուրթա
 տըր . Ալլահա շիքը վէրիը հալուճ օլմատըրը-
 նա . « էկէրչի սահիհ հալուճ օլայըտը , հընղըր կէօ-
 դիւմիւ չըգարաճաղ ըտը » տէմիշ :

18. Պիր կիւն Հօծա Պիթ բաղարընտա կէղէր ի-
 քէն , « պու կիւն այըն դաշը տըր » տէյի պիրիաի պու-
 նա սիւալ իտէր : Հօծա խըրսլանըպ « պէ հէյ տի-
 վանէ հէրիֆ պուճտա սյ մը սաթարըլար » տէմիշ :

19. Պիր կիւն Հօծա պիր պօսթան տուլարընըն
 էօնիւնէ պիր վէրտիվէն դօր չըգար , վէ եօգարը
 չէքիպ օլ պիր թարաֆա դօյուպ աշաղը էնէր'քէն
 պագար քի պօսթանը կէլիյօր . շափուգ էլտէն
 վէրտիվէնի օմուղլայըպ պաշլար վէրտիվէն սաթմայա .
 Պօսթանը « Հօծա սէնին պուրատա նէ իշին վար »
 տէյի սիւալ էտինճէ . « քէօրմուսուն վէրտիվէն սա-
 թայօրում » տէր . « ես պուրատա վէրտիվէն սաթըլլըր
 մը » տէյինճէ , « ճահիլ հէրիֆ , դօրդու ատամա չօգ-
 շէյ եարտըրըր » տէմիշ :

20. Պիր կիւն Հօծա թալուգլարընըն պօղաղընա
 պիրէր բարչա սիեահ փաշարվա թագար դօյ վէ-
 րիր : Պուճու կէօրէնլէր « Հօծա թալուգլարըն պօ-
 ղաղընտա քի փաշարվա նէ տիր » տէյի սիւալ իթ-
 տիքլէրինատէ , « նէ օլաճաղ անպարը էօլտիւտէ եսս
 թուլթույօրըլար » տէմիշ :

21. Պիր կիւն Հօծանքն թարլասընա պիր էօքիւզ կիրմիշ . Հօծա պիր սօփա ալըր էլինէ , արգասընտան քօշար թուժամազ : Ազշամ կէլիր իքէն պիր արապայա բասթ կէլտիքտէ , էօքիւզիւն պիրիսինի քէնտի թարլասընա կիրէն էօքիւզէ պէնզէտիպ , սօփայը գալտըրըր պիր գաշ տէֆա վուրուր : Արապանը « աման Հօծա էֆէնտի նէ եարայօրսուն » տէտիքտէ , « սնւ ճահիլ քէօքէք , սէն խալթ էթմէ , օ գապահատըրնը պիրիլիր » տէմիշ :

22. Պիր կիւն Հօծա սու տէօքմէյէ պիր քէնէֆէ կիտէր . մէկէր օրատա պիր շըր շըր ագար շէշմէ վար իմիշ : Հօծա պու շըրըլթըյը քէնտի խորարը զանն իտուպ , պիր կիւն պիր կիճէ քէնէֆտէ տուրուր : Պիր հէրիֆ կէլիր « պէ հէրիֆ տիվանէմիսին նէսին , քէնէֆին միրիսինի մի սատըն ալտըն , նէ օթուրուրսուն , չրգսանա » տէյինճէ , « աճէլէն նէ քէրատա , չիշիմ թիւքէնմէտիքի չրգայրամ » տէմիշ :

23. Պիր կիւն Հօծա պիր աթա պինմէք միւրատա իտուպ շալըշըր շապալար աթ եիւքտէք օլտուղունտան պինէմէզ , ճանը սրգըյրպ « հա կիտի նէքպէթ ուղուրսուզ » տէյի պաղըրըր . արգասընա տէօնէրքի քիմնէ եօգ » ոանքի պիզտէ պիր խըրըր ուղուրսուզ տէյիլիզ ա՛ » տէմիշ :

24. Պիր կիւն Հօծա դարալար կիյինիպ թաշրէ չրգար : Հէրքէս շաշարազ « Հօծա նէ օլտու կէշմիշ օլա » տէրլէր . « նէ օլաճադ էօմիլունիւզ շօգ օլտուն , օղլումուն պասպար մէրհում օլտու տա օնուն եարնը թուժույօրում » տէմիշ :

25. Հօծա պիր կիւն ճէմատա վասիէթ իտէր քի

« պէն էօլիւրսէմ պէնի պիր էսկի մէզարա կէօմիւն »
տէյի . « նիշին Հօճա էֆէնտի » տէյի սիւալ իթտիք-
լէրինտէ , « եա մահշէր կիւնիս սիւալ մէլէքլէրի կէլ-
տիյինտէ պէն սիւալ օլունմուշում պադսանրղնա մէ-
զարրմ պիլէ էսկիտիր տէյէճէյիմ » տէմիշ :

26 . Նասրէթտին էֆէնտիյէ պիր կիւն խապէր
վէրմիշլէր քի « էֆէնտի օղլուն ադլընը դաշրար »
տէյի : Ալիմ Հօճա պու խապէրի իշիթտիկի կիպի
սադալընը էլինէ այրալ պաշլար տիւշիւնմէյէ . « նի-
շին տիւշիւնիւրսիւն Հօճա » տէտիքլէրինտէ , « օնու
տիւշիւնիւրիւմ քի օղլումուն դաթը ադլը եօղ խտի
լաքին դաշան նէ խտի աճապա » տէմիշ :

27 . Պիր կիւն Հօճա համամա կիթմիշ : Թէլլագ
քէսէլէտիյի վազըթ օ եանա պու եանա սալլանրի
իքէն , Հօճա թէլլագըն հայէլէրինի սրգըճա թու-
թար չէքէր , թէլլագ շաշրրալ « աման Հօճա նէ
եաքարսըն » տէյի պաղըրընճա , « դէվգէք պէն սէ-
նի տիւշմէյէսին տէյի թութաում » տէմիշ :

28 . Պիր կիւն Ադշէհիրին չօճուդլարը պիր ֆէնտ
իլէ Նասրէթտին էֆէնտիյէ համամ փարասընը վէր-
տիրմէք իսթէյիպ , եանլարընա կիղլիճէ պիրէր եու-
մուրթա ալըալ կէլիրլէր , Հօճայը տավէթ խտուպ ա-
լըրլար համամա կէօթիւրիւրլէր : Օրատա իշլէրինտէն
պիրիտի « քիմքի թավուգ կիպի եումուրթլայամադ
խէ համամըն փարասընը օ վէրսին » տէյինճէ , հէր
քէս կէօպէք թաշընըն իւղէրինէ չըգըալ եանլարըն-
տաքի եումուրթայը ուսուլ իլէ պրադըրլէր վէ « եու-
մուրթլատըք իշթէ կէլին պազըն » տէր'քէն , Հօճա
հէմէն այաղա դալըրալ , պաշլար խօրօղ կիպի չըր-

քրնրայ էօթմէ յէ : Չօճու գլար շաշրայ « Հօճա խայր
օլա՛ , նէ եարը յօրսուն » տէ յի սիւ ալ իթտի քլէրին-
տէ , « եան սրու գատար թ ալուդա պիր խօրօզ լազրժ
տէ յիլ մի » տէ միշ :

29 . Պիր ճու մասա կիւնիւ Հօճա թէ միզ ըու պա-
լէրին կիյին միշ գու շան մը շ պիր ու դադ եէրէ միսա-
ֆիրլիցէ կիտէր՝ քէն , քէնտինի հէրարէթ ալրայ , պա-
գար քի պիր շէ շմէնին լիւ լէսինէ պիր աղան ըար-
չասը սօգ մու շլար : Պու աղանը շէ քտիցի կիպի սու-
յուն ղօրլու կէլմէ սինտէն դէվալլը է ֆէնտինին շամ
գու թնու սունտան էն թարիտի վէ պէլտէ լահօու շալ
վէ ալթուն մինէլի սասթ իւ դէրինէ լիբիս քա շու-
հասրնտան ճիւ պպէսի (բաշարվատէն իպարէթ) ըս-
լանընճա Հօճա խը շմա կէլիպ « իշթէ պէօյլէ տէլի
տէլի ադարդըն իշին տէ յիլ մի քի կէօթ իւնէ պու գա-
զրդը սօգ մու շլար » տէ միշ :

30 . Պիր կիւն Հօճա պիր գաշ գարբուդ ալրայ
տաղա օտուն քէսմէ յէ կիտէր : Սուսայրայ գարբու-
դուն պիրիտինի քէսիպ տաթսըղ չըգտը տէ յիպ ա-
թար . պիր տահա , իքի տահա վէլ հասըլ ճիւ մլէ-
սինիտէ քէսէր վէ տաթսըղ չըգտը տէ յի աթար ,
վէ խըրսը դալիպ օլտու դունտան իւ դէրլէրինէ տէ ի-
շէր : Լա քին պիրաղ տուրտու քան սօղրա սուտու ղլու-
ղա տայանամայրայ կէլիր գարբուդլէրին պաշրնա ,
վէ « պունա տէ յտի պունա տէ յմէտի » տէ յէրէ ք
ճիւ մլէսինի տէ եէր :

31 . Հօճանըն պիր գու դու սու օլուպ ղայէթ պէս-
լէր իմիշ : Պիր կիւն տօսթլէրինտէն պիր գաշը •
գու դույու Հօճանըն էլինտէն պիր թագրիպ ալրայ

սէկեաճէթ' լէ եէմէյէ դարար դըլըպ , իշլէրինտէն
պիրիսի կէլիւ « Հօճա էֆէնտի պու դուզույու նէ
եարածագարն եարրն գըյամէթ դօքածագը բմըշ ,
կէթիւր շուսու պիւր դաշ տօսթ իլէ եէյէլիմ » տէր ,
լաքին Հօճա ինանմագ : Պիւր պաշկասը տահա կէ-
լիպ սէօյլէյինճէ արթըգ Հօճա սահիճ ինանըպ
դուզույու այրը պիւր սէյիւր եէրինտէ քէսէր մէդ-
քիւր տօսթլէրիտէ աամէթ իտէր : Քէնտիսի դու-
զուեու պիւրեան իտէր' քէն , օլ պիրլէրի օյնամայա
դարգըլըպ սօյուսուր ըուպալէրինի պրագըպ կի-
տէրլէր : Հօճա օնլարըն կիւլիւշմէլէրինտէն պու
պիւր օյուն օլտուզունու ֆէրք իտիպ , օնլար կիթ-
տիքտէն սօնրա , նէ դատար ըուպա վար իտէ ճիւմ-
լէսին ամթէշէ գօյուպ եագար : Տօսթլէրի կէլիպ
պագարլար քի ըուպալար եանմըշ քիւլ օլմուշ . « Հօ-
ճա պունու քիմ եարար » տէյինճէ , « առամ ետ-
րըն գըրեամէթ դօքածագ իմիշ , ըուպա նէ լա-
գըմ » տէմիշ :

32. Պիւր կիւն Հօճանըն էվինէ պիւր խըրսըղ կի-
րիպ նէսի վար նէսի եօդ թօփլամըշ կիտէր' քէն ,
Հօճա բասթ կէլիպ խըրսըղ օլտուզունու աղնայա-
րագ չափածագ էվէ կէլիւր պագի դալանըտա քէն-
տիսի թօփլար , խըրսըղըն արգասընտան կիտէր .
խըրսըղ պիւր էվտէն իշլէրի կիրէր , պուտա արգասըն-
տան , խըրսըղ խէվֆ իտիպ « պէ էֆէնտիմ , նէ իտ-
թէրսին » տէյի սիւալ իտինճէ , « եւի քերասթա »
պիւր պու էվէ թաշընմատըղ մը եա » տէմիշ :

33. Պիւր կիւն Հօճա դօնշուսունտան պիւր դա-
գան այրը , կէրի վէրաիյլնտէ իշինէ պիւր քիւլիւք

Թէնճիրէ գօր էջլէ վերիւր : Գօնշուսու « պու նէ
 տիր » տէյի սօրսուղունտա , « շէշմին ըիւշան օլտուն ,
 գաղանըն տօղուրտու » տէր : Չալալը հէրիֆ ինանըպ
 Թէնճիրէյի ալըր սէվինէրէք կիտէր էվինէ : Պիր գաշ
 կիւնտէն սօնրա Հօճա տըր Թէքրար գաղանը խսթէր
 վէ գաղանը ալըպ իշինի սիթիւրի սահիպինէ վերմէգ :
 Գօնշուսու կէլիւր « Հօճա գաղանըմ նէրէտէ գալտը »
 տէյի սիւալ խտէրսէ , « Ալլահ սիգէ էօմիւրլէր վեր-
 սին , գաղանընը մէրհում օլտու » տէյինճէ , գօն-
 շուսու խըրալանըպ « տէ չօճուգլանմա , հիշ գաղան
 էօլիւրմիւ » տէտիքտէ , Նասրէթտին կիւլէրէք
 « եա նրմ , տօղուրտուղունա ինանըրսընտա
 էօլտիւյիւնէ ինանմաղմըսըն » տէմիշ :

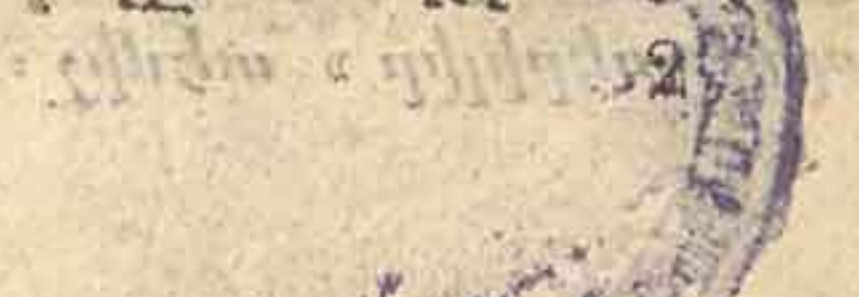
2063

34. Պիր կիւն Հօճա մէզարըրգտան կէշէր իքէն
 պագար քի պիր չօպան քէօբէյի պիր մէզարըն
 իւսթիւնէ սինիէօր . տարըլըպ պիր Թաշ ալըր վէ
 քէօբէյէ վուրմագ խսթէյինճէ , քէօբէքտէ իւս-
 թիւնէ համլա խտէր : Նասրէթտին պագար քի քէօ-
 բէք քէնտինի Թէլէֆ խտէճէք , հէմէն Թաշը էլին-
 տէն պրագըպ « էյ , աղասըն , աղասըն , պույուր
 կէշ եիկիտիմ , կէշ » տէմիշ :

35. Պիր կիւն Հօճա պիր լէյլէք Թութուպ պուր-
 նունու , այագլարընը քէսիպ վէ պիր եիւքսէք եէ-
 րէ օթուրթտուրուպ « հա , շինտի գուշա պէնգէ-
 տին » տէմիշ :

36. Պիր կիւն Հօճա չօրպա իշէր իքէն աղըր եա-
 նըպ Ֆէրեատ խտէրէք սօգաղա ջըգըպ « սալուլուն
 գարտաշար գարնըմտա եանկըն վար » տէմիշ :

37. Հօճա պիր բունագ պաշնտա պիր . սիւրիւ

եապան էօրատէյի կէօրիւր . պիրիսինի թուժմադ
արգու խտէր խտէտէ դաչար կիտէրլէր : Պիշարէնին
իւմիտի դաթ օլուպ , պիր բարչա էքմէք այլը է-
լինէ վէ պաշլար բունարըն սույունա պաթըրըպ
եէմէյէ : Եօլճունուն պիրիտի բունարա սու իշմէյէ
կէլիպ , վէ ալիմ Հօճանըն պու աճայիպ մուամէ-
լէսին կէօրիւպ թաճճիւպտէ դալարադ « Հօճա նէ
եարայօրսուն » տէյի սիւալ իթտիքտէ , « էֆէն-
տիմ էօրատէք չօրպասը եէյիեօրում » տէմիշ :

38. Պիր կիւն Հօճա էլինտէ պիր ճիյէր իլէ էվէ
կէլիր իքէն , պիր չայլադ սիւղիւլիւր էնէր վէ ճի-
յէրի դարըպ դաչար : Հօճա արդասարնտան Ֆիղան
Ֆէրեատ խտէր խտէտէ , պի ֆայտէ : Պադար քի
օլմայաճադ , քէնտիսիտէ սէյիրտիր պիր եիւքսէք
թաշ իւղէրինէ չըդար , վէ հէրիֆին պիրիտի օրա-
տէն էլինտէ պիր ճիյէր իլէ կէչէր իքէն , պիղիմ
աճէմի չայլադ աճէլէ իլէ թաշտան էնէր , ճիյէրի
գարար վէ պաշլար Ֆիրար իթմէյէ : Օլ պիրիտի ի-
շին ասլընը պիլմէյիպ « պրէ խըրսըղ քէօքէք , ճի-
յէրի նիշին գարտըն էլիմտէն » տէտիքտէ , Նաս-
րէթտին տուրուպ « պանա պադ պանա , աղղընը
թանը պէն խըրսըղ տէյիլիմ , անճադ քէնտիմի տէ-
նէմէք իշին չայլադ օլտում » տէմիշ :

39 . Հէրիֆին պիրիտի պիր կիւն մահութ էֆէն-
տիտէն պիր իր իսթէր : Հօճա իշէրի կիրէր պիրադ
տուրուր վէ տիշարը չըդըպ « աման էֆէնտի , կիւ-
ճէնմէ , իբէ ուն սէրմիշլէր » տէր . « տիվանէմիտին
Հօճա , հիշ իբէ ուն սէրիլիր մի » . « վալլահի իբի
վէրմէյէ կէօյնիւմ օլմայընճա , ուն տէյիլ ա սու
պիլէ սէրիլիր » տէմիշ :

40. Հօճանքն պիր խասթէսի օլուպ, խասթըր սօրմադա կէլէնլէրէ « տիւն սապահ էօլտիւ խտի ամմա, պու կիւն պիրադ էյի տիր » տէր իմիշ :

41. Պիր կիւն Հօճա Նասրէթտին պիր մըգտար իբլիք այլպ պիր էշէք պաշընքն իւղէրինէ սարար թօբադ էտէր վէ սօնդրա կէօթիւրիւր շարշրտա պիր բանպուգճույա սաթաճադը վադըթ, բանպուգճու պու թօփադըն քիւշիւք վէ դայէթ ադըր օլտուղունտան պիրադ շիւպհէլէնիպ, « Հօճա օլմայաքի պու թօփադըն իշինտէ թաշ օլտուն » տէյի սիւալ իտինճէ՝ Հօճա շադա թարդընտա, « եուհա թաշ նէտիր եօգ էշէյին պաշը » տէյերէք թօփադը սաթար փարասընը այլր կիտէր : Բանպուգճու ագշամ օլուր թօփադը շէօղէր պագարքի սահիհ պիր էշէք պաշը վար իշինտէ . Հօճայը դապթիէյէ վէրիպ մուհաքէմէ օլտուգլարը վադըթ, Հօճա բանպուգճույու հադսըղ չըգարըպ՝ « պէն սանա սաթար՝քէն տէտիմ իտի քի եօգ էշէյին պաշը տէյի վէ սէնտէ դապուլ իթտին ալտըն » տէմիշ վէ հադկը դադանմըշ :

42. Պիր կիւն Հօճայա պիր միսաֆիր կէլիւ կէօրիւշիւր . կիթտիկի եէրտէ Հօճա եանընա եանաշրպ « ճանըմ միսաֆիր սօրմադ այլպ օլմասըն ա սիգ քիմսինիզ » տէյինճէ, « էյ եա նիշին կէօրիւշտիւն » տէր օլ պիրիսի . « պագտըմ քի սարըղըն սարըղըմա վէ դաֆթանըն դաֆթանըմա պէնգէր, սէնի քէնտիմի դանն իթտիմտէ օնուն իշին կէօրիւշտիւմ » տէմիշ :

43. Նամտան Նասրէթտին քիւրտ պէյլէրինտէն պիրինէ պիր ֆէրման կէօթիւրմիւշ : Պէյ պունա իք-

բամ իշին քէնտի սօֆրասընա տալէթ իտէր . նէ ի
սէ Հօճատա կիլինիր գուշանըր թաամա կիտէր . թա-
ամ վադթը պիղիմ չէլէպի քէնտինի դապթ իտէմէ-
յիպ պիր դօրլուճա օսուրուր : Թաամ պիթտիքտէն
սօդրա խրղմէթ քեարը Հօճայա թէկտիր միսալի & ա-
յրպ տէ յիլ մի , ֆիլան » տէ յինճէ , Հօճա տարըլըպ
& պէ պուտալա , օ քիւրտ տիւր թիւրքճէ օսուր-
մայը նէ պիլիր » տէմիշ :

ԿԿ . Հօճա թավու գլարընը պիր գաֆէսէ տօլտու-
րուպ Սիվրիսարէ սաթմայա կէօթիւրիւր իքէն , ա-
ճըյրպ « Եադրդ շունլար մահպուս տուրլար , պի-
րադ գօյլէրէ յիմ կէղսինլէր » տէ յէրէք , թավու գ-
լարըն ճիւմլէսին սալը վէրիւր : Թավու գլարըն հէր
պիրի պիր թարաֆա գաշար : Տէրտիմէնտ Հօճա չա-
բուճադ խօրոզու թութուպ էլինէ պիր սօլիա ա-
լըպ խօրոզուն պաշրնա էնտիրէրէք « կիճէնին Եա-
րսընտա սապահ օլտուղունու պիլիրսին տէ , կիւն-
տիւղիւն էօյլէն դէմանը գարըլարընըն նէրէ յէ կիթ-
տիկինի պիլմէզմիսին » տէմիշ :

ԿԾ . Հօճա պիր կիւն մէղարիսթանտէ կէղէր՝ քէն
պիր էսկի մէղար իշինէ տիւշիւպ , « իշթէ պէն ար-
թըգ էօլտիւմ , տուր պադալըմ էդրայէլ կէլիւր մի »
տէ յէրէք պէքլէր՝ քէն , պիր Եիւքսէք չան սէտա-
սը կէլիւր գուլաղրնա , « ա բէղէվէնք հա , գըյա-
մէթ վէլլէլէսի իլէ պէրապէր կէլլցօր » տէ յի մէ-
ղարտէն պաշրնը չրգարտըղը կիպի , մէյէր իսէ պիր
ֆիլճանճը քէվրանը կէլմիշ , վէ մէղարըղա Եադրն
Եօլ իւղէրինտէ գօնագ էթմիշ , գաթըրլար իւր-
քիւպ պիր պիրինէ գարըլըպ ֆիլճանլարը խիւրա

ու խաչ խաչրլէր : Քէվրան սահիպի ալէլ աճէլէ
Հօճայր թուժտուրուպ , « պրէ հերիֆ սէն նէսին վէ
օրատա նէ իշին վար » տէյի խըշմըլա սօրար : Հօ-
ճատա թիթրէյերէք , « պէ . . . պէ . . . պէն էօ-
լիւյիւմ պի . . . պի . . . պիրազ սէյրէ չըգարմ »
տէյի ճէվապ վէրիւր . « էյ տուր սէնի պիր էյի
սէյրէ չըգարայրմ » տէյիպ , քէվրան սահիպի շէ-
քէր օտուճու պաս պասմամըսըն պիր էյի տայադ
վուրուր Հօճայա : Չավալը Նասրէթտին տայադը
եհտիքտէն սօնրա , սիւրիւքլէնէ սիւրիւքլէնէ էօլիւ-
կիպի կէլիւր էվէ : Գարըսը Հօճանըն աղզընտան
պուրնուճտան կէլէն գանը կէօրիւնճէ , « ա գօճա
նէ օլտուն » տէյի սիւալ խաչր . ալիմ էֆէնտի ադ-
լայարադ , « գարը էօլտիւմտէ օ պիր տիւնեատան
կէլիյօրում » տէր . « էյ նէ վար օրատա » . « վալ-
լահի տօղրուսունու խսթէրմիսին , Ֆիլճանճը գա-
թըրլէրինի խըքիւտէնին անասընը սիքիյօրլար »
տէմիշ :

46. Պիր կիւն Հօճա չըրադը իլէ գուրտ ալընա
կիտիպ գուրտուն ինինի պուլուպ , չըրադընա էմր
խաչր քի , « կիր պագ գուրտ իշէրտէ մի տիր »
տէյի : Չըրադը իշէրի կիրէր կիրմէզ , մէկէր գուրտ
թաչրատա իմիշ , գօշարադ կէլիպ ինինէ կիրէր՝ քէն ,
Հօճա գույրուղունտան թուժար : Գուրտ գույրու-
ղունու գուրթարմագ իշին աչընտըգճա՝ չըրադըն
կէօղիւ թօղ ու թօփրադ իլէ բիւր օլուպ , « աման
էֆէնտի , նէ տիր պու թօղ » տէյինճէ , « էյէր
գուրտուն գույրուղու գօրար իսէ , օլ վագըթ թօ-
ղու կէօրիւրսիւն » տէմիշ :

47. Պիր կիւն չօճա պիր աղածա չրդրայ, օ-
թուրտուղու տայր քէսմէյէ պաշար: Էօթէտէն
պիրիսի կէշէր'քէն, « վահ զէվալլը տիվանէ, օ-
թուրտուղուն տայր քէսէյօրսուն ամմա, շիմտի ա-
շաղա տիւշէճէքսին » տէր իսէտէ, չօճանըն ումու-
րունտա օլմայրայ կինէ պաշար քէսմէյէ. վէլ-
հասըլ քէսիլիս պաղա տիւշէր: Եանընըն պէլինին
ինճինմէսի պէր թարաֆ իտէրէք, դալդարդը կիպի
պիրազ էվլէլ, « տիւշէճէքսին » տէյէն ատէմին
արդասընտան դօշուպ եադասընը թօբլար, « կէլ,
տէն պէնիմ տիւշէճէյիմի պիլիյօրսուն, հէլպէթ էօ-
լէճէյիմիտէ պիլիբսին, խալթ իթմէ, սէօյլէ » տէ-
յի զօր իթտիկի հալտէ, օ պիրիսի էլինտէն դուր-
թուլմագ իշին, պիր եալան ույտուրուպ, « էշէյի-
նէ պիր աղըր եիւք վուրուպ, պիր եօգուշտան եօ-
գարը չրդար'քէն, էկէր էշէք պիր քէրէ օսուրուր
իսէ, ճանընըն եարըսը չրդար, էկէր իքի տէֆա
եարարսա պիլմիշ օլ քի պիւթիւն պիւթիւնէ կէպէ-
րիրսին » տէյինճէ, չօճա դալդար կիտէր: Կիւն-
լէրտէ պիր կիւն էշէյինէ օտուն եիւքլէտիպ, պիր
եօգուշտան եօգարը չրդար'քէն, էշէք պիր զօրու-
օսուրունճա, հէրիֆին տէտիյի ֆիքրինէ կէլիպ,
պաշար թիթրէյէրէք օլ պիր օսուրուղուն սէսին-
տէն հաղէր չէքմէյէ: Վէլհասըլ դօրդաճաղը դալ-
մագ էշէք իքինճի տէֆատէ օսուրուր: Օլ վագըթ
« իշթէ պէն էօլտիւմ » տէյիպ սօգաղըն օրթասընա
եաթար: Խալդ պաշընա թօփլանըպ պիր թապութ
կէթիրիպ իշինէ դօշուպ վէ էվէ կէօթիւր'քէն, պիր
չամուրլու եօլա բաստ կէլիպ, « աճապա հանկը

եօլտան կիտէլիմ» տէյի մէշվէրէթ խտէր'քէն, Հօ-
ճա թապութտան պաշրնը դալտըրըպ, « պէն սաղ
իքէն շու եօլտան կիտէր խտիմ» տէմիշ:

48. Պիր կիւն Հօճա եէր ալթընտա պիր ախըր
եաբմադ միւրատ էտիպ դաղար'քէն, գօմշուլա-
րընտան պիրիսին ախըրընա կէշէր կէօրիւրքի վա-
ֆիր էօքիւղ վար: Սէվինճինտէն շարուճադ տէօրթ
վէրտիվէնի պիր այադ այըպ, էհլինէ « գարը գալդ
հա գալդ, միւթտէմէ նէ վէրիբօին» տէյինճէ,
« պրէ գօճաճըղըմ, տիվանէմի օլտուն նէ վար»
« նէ մի վար... նէ մի... կեալուր զէմանընտան
գալմա պիր ախըր տօլու էօքիւղ պուլտում» տէմիշ:

49. Հօճանըն իքի էվլի դըղը վար ըմըշ, պիրի-
սինն գօճասը քիրէմիթճի, օլ պիրիսիննտէ է-
քինճի: Պիր կիւն իքիսիտէ պապալէրի իլէ կէօ-
րիւշմէյէ կէլտիքլէրինտէ, ալիմ էֆէնտի սիւալ
խտէր քի, « նաճըլսընըղ էվլատըրըմ, կէշինմէնիղ
եէրինտէ մի»: Իշլէրինտէն պիրիսի տէր քի, « գօ-
ճամ քիւլլիյէթլի քիրէմիթ եաբտը, էկէր եաղ-
մուր եաղմաղ իսէ, պանա պայրամտա պիր գաթ
րուպա եաբաճադ»: Օլ պիրիսիտէ պունուն դրա-
տը, « գօճամ պու սէնէ քիւլլիյէթլի էքին էքտի,
էկէր եաղմուր եաղար իսէ, պէնի հաճճա կէօթիւ-
րէճէք» տէյինճէ, Նասրէթտին սագալը տէր տէսթ
էտիպ, « իքինիղին պիրի եարաղը եէյէճէք ամմա
պիլմէմ հանկընըղ» տէմիշ:

50. Բամաղանըն արիֆէ կիւնիւ Հօճա Նասրէթ-
տին Սիվրիսարէ կիտէր, պագար քի ճէմասթ պիր
մէյտան եէրէ թօփ օլմուշ այա պագարլար: Եանա

լարրնա տօղրու կիտիպ , « վախ զէվալլըլար , պու նէ
դարիպ մէմլէքէթ իմիշ պուրասը քի , պու հիլալ
դատար այա պու դատար տիգդաթ'լէ պագար-
լար , պիղիմ մէմլէքէթտէ արապա թէքէրլէյի գ-
տարրնա պիլէ պագմագլար » տէմիշ :

51. Նասրէթտին էֆէնտի կէղէր իքէն , « եւ
Քապպի պանա պին ալթուն վէր , ամմա պիր էք-
սիք օլուրսա ալմամ » տէյի սանքի տուա իտէր ի-
միշ : Պիր Եահուտի գօմշուտու օլուպ , պունուն պու
տիլէյին իշիթտիկի անտէ , թէճրիւպէ իթմէք ի-
շին , պիր քէսէ տէրունինէ տօքուզ եիւզ տօգսան
տօգուզ ալթուն գօր , վէ կէճէլէյին Հօճանրն պտ-
ճասրնտան աշաղըաթար : Հօճա պու քէսէյի կէօր-
տիւյիւ կիպի , « Ալլահ պիղիմ տուամըղը գապուլ
էթտի » տէյէրէք , քէսէյի ալըր ալթունլէրի սա-
յար պագար քի պիր թանէ էքսիք , « հէլպէթ պու
դատարրնը վէրէն պիր ալթունուտա վէրիր » տէյիպ
քէսէյի գօյնունա աթտըղը կիպի , Եահուտի տիր
եօգարտան Ֆիթիլի ալըր : Տօղրու աշաղը էնիպ ,
« Հօճա պիղիմ ալթունլարու վէր պագալում » տէր .
Հօճա տարըլըպ , « օնու պանա Ալլահ վէրտի , բէ-
ղէվէ'նք սէնին ալթունուն նէտէն օլույօր » տէյի
ճէվապ վէրիր : Եահուտի տահա պէթէր ալէֆլէ-
նիպ , « աման Հօճա պէն սէնի թէճրիւպէ իթմէք
իշին աթտըմ , Ֆիլան էթտիմ » . իսայըր Հօճա պիր
վէճն իլէ գանմագ . վէլհասըլ զալալըր Եահուտինին
չարէսի թիւքէնիպ , « էօյլէ իսէ պույուրուն մու-
հաքէմէյէ » տէր : Հօճա կիւլէրէք , « Եահուտի
պէն պէօյլէ մուհաքէմէյէ կիթմէմ , կիթ պիր աթ-

իլէ պիրտէ սամուր քիւրք կէթիր քի կիտէ յիմ՝
եօգսա միւմքին տէյիլ կիթմէմ՝ տէյինճէ, Եա-
հուտի կիտէր պիր ալեա աթ, վէ պիրտէ աղբր
բահալը սամուր քիւրք կէթիր. Հօճա քիւրքի
կիյինիպ աթա պինէր մուհաքէմէյէ կիտէրլէր : Օ-
րատա Եահուտի մատտէյի աղնաթարգտան սօն-
րա, սրրա Հօճայա կէյինճէ, « Էֆէնտիմ, Եահու-
տինին էթտիյի միւղէվիրլիյէ պիր շէյ տէմէմ, Սի-
լահտան պուլտուն, լաքին շու գատար աղնատայրմ
պունուն նէ տէրէճէ միւղէվիր օլտուղունու քի,
շիմտի էյինատէն կէլտէ՝ պինտիլիմ աթա վէ կիյտիլիմ
քիւրքէ պիլէ սահիպ չրգար » տէտիյի կիպի, Եա-
հուտինին տիլի տօլաչրպ, « Եա Հօճա օնլար պէնում
տէյիմ մի » տէյի աղլամայա պաշլար իտէ, իսպա-
թէ շահիտէ հաճէթ գալմայրպ, Եահուտիյի տէօյէ
տէօյէ մուհաքէմէտէն գօլարլար :

52 . Պիր կիւն գօնչուսու խօճանըն էշէյինի իս-
թէր՝ . Հօճա « Էշէք եօգտուր » տէր : Պու սէօղիւ
տէր տէմէղ՝ գաղայէն էշէքտէ իշէրտէն անըրմայա
պաշլար : Գօնչուսու պունու իշիթտիկի կիպի կէրի
տէօնիւպ « Եա՛ , Հօճա պէօյլէ հէ , էշէք իշէրտէ ի-
միշտէ պէնի ալտատըրսըն » տէյինճէ՝ Հօճա խըրո-
լանրպ « նէ աճայրպ ատէմ իմիշտին սէնտէ պէ հէ-
րիֆ , էշէյին սէօղիւնէ ինանըրսընտա , պու սինի
սալիհիմտէ պանա ինանմաղմըսըն » տէմիշ :

53 . Պիր կիւն Հօճա պիր գիաֆէթ եէրինէ կի-
տիպ պագարքի քիմսէ քէնտինի ատէմ եէրինէ գօ-
յուպ պիր իքրամ էտէն եօգ : Չարուճագ էվէ կի-
տիպ սամուր քիւրքիւնիւ կիյիպ վէ կէրի տէօնաիւ-

յիւ վաղըթ , գիաֆէթ էվինտէն հէր քէս գարու-
եա չրդըպ « պույուրուն Հօճա էֆէնտի » տէյէրէք
գօլթուգլարընա տիւշիւպ պունու սուֆրանըն պա-
չընա օթուրտաուրուրլէր վէ « պույուրուն թաամա »
տէրլէր : Հօճա պիրաղ տիւշիւնտիւքտէն սօղրա ,
քիւրքիւնիւն էթէյինի եէմէյէ ուղատըպ « պույու-
րուն քիւրքիւմ » տէյինճէ՛ հէր քէս « Հօճա պու-
շէյին ասլը նէ տիր » տէյի սօրարլար իսէ . « եա
իթիպար քիւրքէ իմիշ թաամըտա օ եէսին » տէ-
միշ :

54 . Հօճա պիր կիւն պիր շէհիրէ կիտիպ կէօրիւր-
քի հէր քէս եէյիպ իշիպ զէվգ ու սէֆատէ խիւր-
րէմ օլուրլար . վէ պունու կէօրտիւքլէրի կիպի թու-
թարլար իքրամ իզգէթ էտիպ եէտիրիպ իշիրիլէր :
Հօճա պիրիսինի շաղըրըպ « ան պու նամըլ պօլլուգ
մէմէքէթ տիր , շինտի կիտէր էվիմի ալըր պուրայա
կէթիրիրիմ » տէյինճէ՛ (մէկէր օ սէնէ տէ գըթլըգ
սէնէսի իմիշ) . « պէ հէյ ատամ սէնին ազլըն նէրէ-
տէ , պու կիւն պայրամ տըր հէր քէս էլինտէն կէլ-
տիյի գատար եէյիպ իշէր » տէր օլ պիրիսի . « Ա՛հ ,
ան քէշկէ հէր կիւն պայրամ օլսայըտը » տէմիշ Նաս-
րէթտին :

55 . Պիր կիւն Հօճա բաղարա պիր ինէք կէօթիւ-
րիւր սաթամազ , կէրի տէօնէր իքէն պիրիսի ըասթ
կէլիպ Հօճանըն սաթամատըրընը իշիտիպ , հէման ի-
նէյի ալըպ « գըղ օղլան գըղ ալթըր այլըգ կէպէ տիր
չըգմազ իսէ մալ պէնիմ տիր » տէյինճէ՛ , միւշտէրի-
լէր շօղալըպ զիյատէ փահա իլէ ինէյի սաթըն ա-
լըրլար : Հօճա թաամճիւպ իտէրէք էվէ կէլիր կէօ-

րիւր քի դըղընա կէօրիւճիւլէր կէլմիշ : Չարշըտա-
քի էօյրէնտիյինի էվտէ սաթմադ միւրատի իլէ չա-
բուճադ գատընլարըն եանընա գօշուպ « գատընլար
էօյլէ նազ թիղ իսթէմէդ , պէնիմ գըղըմ՝ գըղ օղլան
գըղ ալթը այլըդ կէպէ տիր չըգմադ իսէ մալ պէ-
նիմ տիր » տէմիշ վէ օնլարտա պրագըպ կիթմիլէր :

56 . Պիր կիւն Հօճա սարըղընը սարար իքէն ու-
ճունու դայպ իտէր արար արար պուլամադ . ճանը
սըգըյըպ մէզատա կէօթիւրիւր : Պիրիսի միւշթէրի
չըգըպ « Հօճա սարըղը գաչա՞ վէրիյօրսըն » տէ յին-
ճէ՝ Հօճա գուլաղընա եանաչըպ՝ . « պիրատէր սա-
գըն արմայասըն , գիրա պու սարըղըն ուճու պուլուն-
մադ » տէմիշ :

57 . Պիր կիւն պիրիսի Հօճանըն էշէ յինի իսթէր :
Հօճա պիրտէն պիրէ եօդ տէմէ յիպ « տուր կիտէ-
յիմ էշէ յէ սօրայըմ , էկէր կէօյնիւ օլուր իսէ կէթի-
րէ յիմ » տէ յէրէք , իշէրի կիրէր պիրադ տուրուր վէ
սօղրա թաչրէ չըգըպ « տօսթում աֆ իտէրսին , չօդ
եալվարտըմ ամմա կէօյնիւ օլմատը , հէմ սէն պէ-
նի էլլէրէ վէրիր՝ սէն պէնի տէօյէրլէր վէ սէնին տէ
ավրէտինէ սէօյէրլէր տէտի » տէմիշ :

58 . Պիր կիւն Հօճա էշէ յինէ պինմիշ կիտէր ի-
քէն սու տէօքէճէ յի կէլիր : էշէքտէն էնէր ճիւպ-
պէսին էշէ յին իւսթիւնէ աթար , սու տէօքէր իքէն
պիր խըրսըղ կէլիպ ճիւպպէի չալար գաչար : Հօճա
կէլիր պագար քի ճիւպպէսի եօդ , էշէ յին սէմէրի-
նի չըգարըպ քէնտի սըրթընա ալըր վէ էշէ յէտէ պիր
գամչը վուրուր « հա սիքտիր խըրսըղ քէօքէք , կէ-
թիր ճիւպպէմի քի վէրէյիմ սէմէրինի » տէմիշ :

59. Պիր կիւն Հօծանըն էշէյի , օտունտան կէլիր
իքէն եիւրիւմէդ օլուր : Պիր հէրիֆ ըասթ կէլիւ
Հօծայա թէրթիւ պէտէր քի և պուսուն կէօթիւնէ պի-
րադ նիշատըր սիւրէր'սէն բէք շարուդ եիւրիւր »
տէյի . Հօծատա պիրադ նիշատըր պուլուպ սիւրէր :
Չալալը հայվան աճրարնտան օլ գատար շարուդ եիւ-
րիւմէյէ պաշլար քի , Հօծա շօդ արդատա գալըր :
Հօծա պագար քի էշէյին արգասընտան եէթիշմէք
միւմքին տէյիլ « տուր պիրադ տա քէնտիմէ սիւրէ-
յիմ պագալըմ նասըլ օլուր » տէյէրէք պիրադտա
քէնտի տիւպիւրիւնէ սիւրիւնճէ , աճրարնտան քէն-
տիսիտէ գօշմայա պաշլար իսէ տէ , կինէ տուրա-
մայրպ սօլուդուն էվտէ ալըր վէ ավլունուն իշինտէ
պաշլար օ եանա պու եանա տօլաշմայա : Գարըր
աշաղը էնիպ և պէ գօծա նէ օլտուն » տէյինճէ ,
« գարը սավնլ ծնտան , պիղիմ ալթ օտա թութուշ-
տու » տէմիշ :

60. Պիր կիւն Հօծանըն էվինէ պիր խըրսըդ կ'ը-
միշ , գարըրսը խըրսըդը կէօրիւպ , « գօծա' էվտէ
խըրսըդ վար » տէյինճէ , « հիշ թընմա , հէլէ պիր
շէյ պուլտուն , էլինտէն ալըրըմ » տէմիշ :

61. Պիր կիւն Հօծա գարըրսընա սիւպ իտէր քի ,
« գարըր էօլմիւշ ատամ նէտէն պէլլի օլուր » տէ-
յի . գարըրտա , « էլի սյաղըր սօղուր ծնտան պէլ-
լի օլուր » տէմիշ : Օլ կիւն Հօծա օտուն քէսէր'քէն
էլի սյաղըր պուդ քէսիլիր , « հա' իշթէ պէն էօլ-
տիւմ » տէյէրէք պիր աղածըն տիպինէ ուղանըր :
Գուրտլար կէլիւպ էշէյինի եէր իքէն , Հօծա պաշը-
նը գալտըրըպ , « էյի պուլտունուդ սահապը էօլ-

Տիւշ էշէ յի , եէ յին աֆիյէթ օլտուն » տէմիշ :

62. Հօճանըն պիր էօքիւղիւ օլուպ , բազարս
սաթմայա կէօթիւրիւր : Օրատա վէլէտիղնանըն պի-
րիսի պունա , « Հօճա պու էօքիւղ փարա իթմէզ ,
կիթ պիր պույնուզունու գըր քի սաթըլսըն » տէ-
յիպ , Հօճա ինանըր կիատէր պիր պույնուզունու գը-
րար ալըր կէթիւրիւր : Պու տէֆա պիր պաշգասը ջը-
դըպ Հօճայա , « կիթ օլ պիր պույնուզունուտա
գըր քի սաթըլսըն » տէյինճէ , կինէ ինանըպ կի-
ատէր օլ պիր պույնուզունուտա գըրար ալըր կէլիւր .
վէհասըլ պու վէջն իլէ գույրուզունու , գուլագ-
լարընը քէստիրիպ , վէ իքի կէօղիւնիւտէ չըգարթ-
արգտան սօնրա , « պէ Հօճա տէլիսիսին , պու հիշ
պիր փարա իթմէզ » տէյերէք , Հօճայը սիքտիր ի-
տէրլէր : Չալալը Նասրէթտին ճանը սըգըլըպ , ա-
լըր էօքիւղիւ սիւրէ սիւրէ կէրի կէթիւրիւր՝ քէն , պիր
գարա քէօրէք կէլիպ գարչըսընա պաշար իւրմէ-
յէ : Ալիս էֆէնտի քէօրէք էօքիւղիւ սաթըն ա-
լաճագ զանն էտիպ , « կէլ շուրայա քէրաթա , ու-
ճուղ վէրէճէյիս , գանչա ալըրսըն » ֆիլան տէյէ-
րէք , քէնտի քէնտինէ բազարըգ էտիպ , օթուղ
պիր կիւն վատէ իլէ էօքիւղիւ քէօրէյէ սաթար ,
վէ պօղաղլայըպ ալըրագըր կիատէր . Օթուղ պիր
կիւնտէն կիտիպ քէօրէյի պուլուր , քէօրէք ալը-
չըգ օլտուզունուտան պաշար իւսթիւնէ պաշընա սըչ-
րամայա իսէտէ , Հօճա տիյնէմէյիպ , « թէզ փա-
րամը իսթէրիս » տէյերէք սօփայը չէքիպ քէօրէ-
յի տէօյէճէք օլուպ , քէօրէք պրագըր գաշար , վէ
պիր ալըգ գարուտան իշէրի կիրէր , պուտա ալըգա-

սրնտան , « իշթէ տուրունտու » Ֆիլան տէյերէք ,
բաթըրտը իլէ իշերի կիրտիլի կիպի , մէկէր օ էվտէ
պիր արապ դէնրարէլիլէ կիթմիշ իմիշ , « աման
պասգըն մը վար նէ վար » տէյի դարը աշաղը գօ-
շար , վէ Հօճայը կէօրիւպ , « էֆէնտիմ'նէ տիր օ
նէ իսթէրսին » տէյի սիւալ իտինճէ , Հօճա խըրս
իլէ , « սէօյլէ շու դարա իթէ , խալթ իթմէսին պի-
ղիմ փարայը վէրսին , եօգսա շիմտի կէլիր թէփէ-
լէրիմ » տէր . դարը տահա պէթէր գօրգուպ , « ճա-
նրմ'նէ բարասը իսթէրսին » տէյի սիւալ իտէր .
ալիմ Հօճա տահա հիտտէթլէնիպ , « քէրաթա կէ-
շէն կիւն պիր էօքիւղ ալտը պէնտէն եիւղ էլլի
դուրուշա , պու կիւն փարասընը վէրէճէք իտի »
տէյի ճէվապ վէրիլր : Գարընըն էլի այաղը թիթրէ-
յերէք կէլիր արապա « աման էֆէնտիմ հէրիֆին
պիրիսի կէլմիշ , սէօյլէ շու դարա իթէ պէնտէն
եիւղ էլլի դուրուշա պիր էօքիւղ ալտը իտի , փա-
րայը վէրսին տէյօր , կէթիլր շու փարայը վէրտէ
մաղարաթը տէֆ իտէլիմ » տէյերէք , բարայը ալըր
կէթիլիր Հօճայա վէրիլր :

63. Պիր կիւն Հօճա տաղտա օտուն քէսէր'քէն ,
պիր գուրտ կէլիր էշէյինի եէր , վէ գաշար իքէն
պիրիսի բասթ կէլիպ , « կէլտի հա թութուն հա »
տէյի պաղըրմայա պաշլայընճա' Հօճա էօնիւնէ քօ-
շուպ , « պէ տիվանէ հէրիֆ , եէտի իսէ պէնիմ է-
շէյիմի եէտի , սէնին բաթըրտըն նէ տիր » տէմիշ :

64. Պիր կիւն Հօճա էշէյինի սաթմագ իչին բա-
ղարա կէօթիւրիւր'քէն , եօլտա էշէյին գույրու-
ղունա շամուր սըշրայըպ , « գույրուղու քիրլէնտի

պունու պէյէնմէղլէր » տէյէրէք , թութար « գույ-
 րուղու քէսէր հէյպէյէ աթար : Բաղարտա էշէյի
 մէղատ իսէր'քէն , պիրիսի ալաճագ օլուր իսէտէ ,
 « պունուն գույրուղու եօգ , իսթէմէմ » տէյինճէ ,
 « սէն բաղարլըղընը էթ գույրուգ եապանտա տէ-
 յիլ » տէմիշ Հօճա :

65. Պիր ագչամ Հօճա պիր եէրտէ միսաֆիրլիք-
 տէ օլուպ , կիճէ օյանըր մոմ իսթէր : Էվ սահիպի
 գալգմայա իւշէնիպ » միսաֆիր իշթէ սաղ եանըն-
 տա մոմ իլէ քիպրիթ վար ալ եագ » տէյինճէ , Հօ-
 ճա կիւճէնիպ « ամմա ատամ իմիշսին հա , պու դի-
 ֆիր գարանլըգտա պէն սաղ եանըմը նէ պիլէյիմ »
 տէմիշ :

66. Պիր կիւն Հօճա պիր ուղագ եէրտէն կէլիր
 իքէն , էշէյի դայէթ սուսամըշ իսէտէ սու պու-
 լունմատըղընտան սապը իթմէյէ մէճարուր օլույօր :
 Նակեահ տէօրթ թարաֆը եիւքսէք պիր կէօլիւն
 քէնարընա կէլիյօրլար , էշէք Հօճայը իւսթիւնտէն
 եէրէ պրագըպ , քէնտիսի գօշար կէօլիւն իշինէ
 տիւշէճէք օլուր իսէտէ , կէօլտէն գուրպաղըլար
 պաղըրշարըղընտան իւրքէր կէրի գաչար : Հէման
 Հօճա կիտէր էշէյինի թութար վէ ճէպինտէն պիր
 ամուճ բարա չըգարըպ կէօլէ աթըպ « աֆէրին կէօլ
 գուլլարը , ալըն շու բարայրտա շէքէրէ վէրին եէ-
 յին » տէմիշ :

67. Պիր կիւն վալի Հօճայա խապէր կէօնտէրիր
 քի » կէլ սէնին'լէ պիրագ ճիրիտ օյնայալըմ » տէյի :
 Հօճանըն պիր գօճա էօքիւղիւ օլուպ էյէրլէր վէ
 պինէր կիտէր : Փաշա պունու կէօրտիւյիւ կիպի « Հօ-

Տա էֆէնտի տիվանէմի օլտուն , պու հիշ դօշար մը »
տէյինճէ . « վալլահի էֆէնտիմ , պէն պունուն դօշ-
տուղունու պուղաղը իքէն կէօրտիւմ , արգասըն-
տան աթ եէթիշէմէղ իտի » տէմիշ :

68. Եինէ պիր կիւն վալի Հօճայը զիաֆէթէ տա-
վէթ իտէրքի տուասընը ալա : Հօճա պէրապէր պիր
խըզմէթքեար այըպ էշէյինէ պինէր , վալինին սէ-
րայընու կիտէր : Թաամ իթտիքլէրի վագըթ ֆաշա
պիլասէպէպ Հօճանըն իւսթիւնէ անկարրըր : Հօճա
ասարըլըպ « էֆէնտիմ , տաամըն եիւղիւնէ անկարր-
մագ նիզամա դարշը տէյիլմի » տէյի սիւալ իտէր'սէ ,
« պիզիմ սարայտա նիզամա դարշը տէյիլ » տէր ֆա-
շա : Հօճա ֆիքրինտէն « տուր սանա այըպ տէյիլի
կէօսթէրէյիմ » տէյէրէք , պիրաղ կէշտիքտէն սօն-
րա քէնտիտէ պիր շիտտէթլի դըրթա շէքէր : ֆա-
շա եիւղիւնէ պագարագ « Հօճա այըպ տէյիլմի »
տէյինճէ , « պիզիմ սարայտաաա պու այըպ տէյիլ »
տէր : Թաամ պիթիպ հէր քէս տաղըլտըդտան սօղ-
րա՝ Հօճա դալգար էշէյինէ պինէր կէրի տէօնէր ի-
քէն խըտմէթքեարը « Հօճա ֆաշանըն հուղուրուն-
աաթի էթտիյին այըպ տէյիլմի » տէյի սիւալ ի-
տինճէ , « պէ հէյ շաշգըն , օ անկարրտը պէն եէլ-
լէնտիմ , իմամ օտուրուր իտէ ճէմաաթ սըշար »
տէմիշ :

69. Պիր կիւն Հօճա պիր դաղ դըղարտըր վալի-
յէ հէտիյէ կէօթիւրիւր : Եօլտա կիտէր'քէն ճանը
իսթէնիպ դաղըն պիր պուտունու եէր : վալի պա-
գարքի դաղըն պիր պուտու էքսիք , Հօճա քէն-
տինի զէվգլէնմէք իշին էթմիշ դանն էտիպ , խըրա-

լանըր վէ « հանի պունուն պիր պունուն » տէ յի սի-
ւալ իտէր . Հօճա շաշրրալ « էֆէնտիմ , դաղ տէ-
տիյին պիր այագլը օլուր , ինանմաղ իտէն իշթէ
չէշմէնին պաշրնտա տուրան դաղլարա պագ » տէր :
Մէկէր չէշմէնին պաշրնտա պիր սիւրիւ դաղ , պի-
րէր այագլարընը գարնլէրինէ չէքիպ պիր այագ
իւսթիւնէ տուրուրլար իմիշ : Պունուն իւղէրինէ
Վալի էմր իտէր տավուլղէնլէրինէ քի , հէփսինիղ
պիրտէն վուրուն տավուլլարը տէ յի : Գաղլար պու-
բաթրրտրտան գօրղուպ , իքի այագլը օլուպ պաշ-
լարլար գաշմայա : Օլ վագըթ վաշա գաղլարը Հօ-
ճայա կէօսթէրիպ , « պագ պիր այագլը մը իմիշ-
լէր » տէ յինճէ , Հօճա կիւլէրէք « էֆէնտիմ , օ
չօմաղը սէն եէսէն իտի , տէօրթ այագլը օլուր ի-
տին » տէ յէրէք ֆաշայը էշէքլէթմիշ :

70. Պիր կիճէ եարըսը սօգագտա քէնտի գա-
րուսունուն էօնիւնտէ պիր գավկա իշիտիր : Գարը-
սընա տէր քի , « դալգ դարը պիր մոմ եագ , պա-
գայրմ շու գավկա նէ տիր » : Լաքին դարըսը տիյ-
նէմէղ դօճասընա , « օթուր եէրինէ » տէր իտէտէ ,
Հօճա շաբուճագ եօրկանը սըրթընա ալտըղը կիպի
թաշրէ չըգար , օ եանա պու եանա պագար՝ քէն ,
պիրիսի կէլիր եօրկանը սըրթընտան դարար գա-
շար , իթթիֆաքէն գավկատա մէքս օլուր : Հօճա
իւշիւյիւպ թիթրէյէրէք գաբուտան իշէրի կիրտիյի
կիպի , դարըսը « դօճա գավկանըն ասը նէ իմիշ »
տէ յի սօրար . « նէ օլաճագ , ասը պիղիմ եօրկան
իչին իմիշ , եօրկանը գաբտըլար գավկատա մէքս
օլտու » տէմիշ :

71. Պիր կիւն Հօծանրն դարըսը չօծուղու վէր-
միշ քի կէզտիր տէյի : Հօծա չօծուղու օյնատըր ի-
քէն , չօծուգ իւսթիւնէ իշէր . Հօծա տարըլլայ քէն-
տիտէ դալգար չօծուղուն պաշրնտան այտղրնա դա-
տար իշէր : Գարըսը պունու կէօրիւնճէ , « ա՛ դօծա
տէլիմիսին , պու նէ խալթ իթմիշսին » տէր իսէ ,
« դա՛րը սէն կինէ շիւքը էթ , էկէր պիր պաշգասը-
նրն չօծուղու իւսթիւմէ իշէսէ իտի , պէն օնուն
իւսթիւնէ սըչարըտըմ » տէմիշ :

72. Պիր կիւն Հօծանրն դարըսը դաֆթանրնը
երյգայըպ պահճէյէ սէրմիշ : Ադշամ Հօծա կէլիր
պահճէյէ չըգար . վէ այրն մահիթապը իլէ կէօ-
րիւր քի , պիրիսի էլլէրին կէրմիշ տուրույօր : կի-
տէր շաբուճագ օգ եայրն ալըր կէլիր , օգու ա-
թար դաֆթանը տէլէր կէչիրիր , սօնրա դաբույու
միւհքէմ դաբայըպ կիտէր եաթար : Սապահլայրն
պագար քի , մուրտուղու քէնտի դաֆթանը իմիշ .
պաշլար օթուրուպ Ֆիրեատ ու Ֆիրան իտէրէք ,
« եա՛ րապպ շիւքիւրլէր օլտուն սանա , եա պէն ի-
չինտէ օլսամ ըտը , չօգտան թաշը քէօյիւնիւ պօյ-
լարըտըմ » տէմիշ :

73. Պիր կիճէ Հօծա տէօշէյինտէ եաթար՝ քէն ,
պագար քի էվինին իւղէրինտէ պիր խըրսըղ կէղի-
եօր : Հէման դարըսընը եանրնտան ույանտըրըպ ,
« դարը պէն խըրսըղըգ էթտիյիմ վագըթ , պիա-
միլլահի տէյիպ , վէ այրն շավգընը թութուպ պա-
ճալէրտէն աշաղը էնէր իտիմ » տէր : Մէկէր խըր-
սըղտա եօգարտան տիյնէր իմիշ , վէ Հօծանրն պու-
միւպարէք սէօղիւնիւ իշիթտիյի կիպի , թէճրիւպէ-

սինէ էլ վուրուպ , այրն շէօլէսինէ սարըլըպ շք
 տէյի էնէր աշաղը , լաքին եանը պէլի խիւրտ ու
 խաշ օլուր : Հօճա սէվինէրէք սէյիրտիր եագասը
 նը թուժար , վէ գարըսընա « գալգ պիր մոմ եագ
 խըրսըղը թուժտոււմ » տէյի պաղըրընճա , խըրսըղ
 աղլայարագ « աճէլէ իթմէ Հօճա էֆէնտի , լուժֆ
 էյլէ պրագ պէնի , օ միւպարէք պիսմիլլահ սէնտէ
 իքէն , պու տիվանէ ազլ պէնտէ իքէն պիր եէրէ
 գաշամամ գօրգմա » տէմիշ :

74. Հօճանըն պիր գօճա էօքիւղիւ վար ըմըշ :
 Հէր վագըթ շիֆթտէն կէլտիյինտէ , չօգ արղու ի
 տէր իմիշ էօքիւղիւն իքի պույնուզունուն օրթա
 սընա օթուրմայա : Պիր կիւն կէօրիւր քի էօքիւղ է
 վին էշիյինին էօնիւնտէ օթուրմուշ , հէման չըգար
 պույնուզունա պինէր . պու շէյտէն էօքիւղ իւր
 քիւպ , հօճայը եէրէ աթար քի դայ ազըլ գալըր :
 Գարըսը պաշընա կէլիր պաշլար աղլամայա : Պիր
 ղէմանտէն սօնրա , Հօճանըն ազըլ պաշընա կէլիր
 պագար քի գարըսը եանընտա աղլար , « ա գարը
 աղլամա չօգ ղահմէթ շէքտիմ ամմա հէլէ շինտի
 արղուճու ալտըմ » տէմիշ :

75. Պիր կիճէ Նասրէթտինէ գարըսը էօթէյէ
 եաթ տէմիշ : Պունու իշիթտիյի կիպի գարըսընտան
 ղաթը պըգմըշ օլտուղունտան գալգար ալէլ աճէլէ
 ըուպասընը կիյինիպ աթընա պինիպ իքի կիւն կիթ
 տիքտէն սօնրա , եօլտա պիր ատէմէ ըասթ կէլիպ
 « կիթ գարըմա սէօյլէ քի տահա կիտէյիմ մի եօգ
 սա էլվէրիր » տէմիշ :

76. Հօճա էֆէնտի նէ վագըթ էվէ ճիյէր կէ-

Թիրսէ , դարձաւ սէվտիյի իլէ եէր իմիշ : Պիր կիւն
Հօճանըն ճանը սրգըլլայ « դարը կէթիրտիյիմ ճիյէր-
լէր նէ օլույօր » տէյի սիւալ իտէրսէ , « վալլահի դօ-
ճա քէտի եէյօր » տէյի ճէվապ վէրիւր . պու սէօ-
ղիւն իւղէրինէ Հօճա դալդըլպ պալթայը եէրինտէն
դալտըրըլպ տօլապա դօր քիլիթլէր : Գարըսը շաշա-
րագ , « դօճա պալթայը քիմտէն սագլայօրտուն » տէ-
յի սիւալ իտէր իսէ , « դարը իքի փարալըք ճիյէրէ
թամահ էտիպ շալան քէտի օն փարալըգ պալթա-
յը շալմաղ մը » տէմիշ :

77. Պիր կիւն Հօճա դարըսը իլէ պիր կէօղիւն
քէնարընա շամաչըր երյդամայա կիտէր : Օրատա շա-
մաչըրը մէյտանա տէօքիւպ սապօնու չրգարըրըլար
վէ երգամայա պաչլայաճագլարը վագըթ պիր դար-
կա կէլիր սապօնու դարար : Գարըսը դարկանըն ար-
դասընտան գօշար՝ քէն , Նասրէթտին դարըյը թու-
թուպ « իսալթ էթմէ պրագ կէօթիւրսիւն , քեօր-
մուսուն օնուն իւսթիւ սիմսիեահ պիղտէն քիրլի
տիր դօ վարսըն երգանարն » տէմիշ :

78. Պիր կիւն Հօճանըն օղլունա սօրմուչլար քի
« բաթլիճան նէ տիր » տէյի . օտա չօգ տիւչիւն-
տիւքտէն սօնրա , « կէօղիւ աչըլմատըգ քէօրէք
եավրուսու տըր » տէյի ճէվապ վէրինճէ՝ պապասը
կիւլէրէք « իշթէ պու քէնտի ֆէրասէթի իլէ պու-
լուչու . տըր , պունու պէն էօյրէթմէտիմ » տէմիշ :

79. Պիր կիւն պիր դաչ արգատաչ իլէ Հօճա պա-
լըգ ավընա կիտէր . աղը աթաճագլարը վագըթ
Հօճա քէնտի քէնտինի աղըն իչինէ աթար : Արգա-
տաչլարը սէյիրտիպ Հօճայը չրգարըրըլար վէ Հօճա

նէ էթտին » տէ յինճէ՝ « վալլահի քէնտիմի պալլոդ
զանն էթտիմ » տէմիշ :

80. Մահալէ չօճուդլարը սէօղ պիրլիք իտէրլէր
քի , Հօճայր աղածա չրգարալլամ տա բապուճլարընը
չալալլամ տէ յի : Պու Ֆիքր իլէ պիր աղածըն ալթը-
նա կիտիպ պու աղածա քիմսէ չրգամաղ Ֆիլան
տէր՝ քէն , Հօճա կէլիր պէն չրգարլամ տէ յէրէք բա-
պուճլարընը դօյնունա դօր վէ չրգար՝ քէն , չօճուդ-
լար շաչրալ « Հօճա աղածտա բապուճու նէ եարա-
ճագարն » տէրլէրսէ՝ « օնտան էօթէ յէ եօլ տիւ շէր-
սէ լաղլամ օլուր » տէմիշ :

81. Քէօյլիւնիւն պիրիսի Հօճայա պիր թալչան
հէտիյէ կէթիրիր , Հօճատա պունա մուդապէլէ
չօղ իղղէթ իքրամ էտիպ չօրպա իչիրիր . պիր հաֆ-
թատան սօնրա քէօյլիւ կինէ կէլիր վէ միսաֆիր օլ-
մադ իսթէր . Հօճա թէքրար չօրպա իչիրիր : Պիր
դաչ կիւնտէն պիր սիւրիւ ատամ կէլիպ հօճայա մի-
սաֆիր օլուրլար . « Հօճա քիմսի՛նիղ » տէրսէ , « թալ-
չան կէթիրէնին դօնչուսույուղ » տէրլէր : Պիր հաֆ-
թատան սօնրա պիր սիւրիւ միսաֆիր տահա կէլիր .
Հօճա « քիմսի՛նիղ » տէ յի սիւալ իտինճէ՝ « թալչան
կէթիրէնին դօնչուլարընըն դօնչուլարըյըղ » տէր-
լէր . « բէք է յի խօշ կէլտի՛նիղ » տէ յիպ , էօնլէրինէ
պիր թաա սրճագ սու դօր : Միսաֆիրլէր շաչարադ
« Հօճա պու նէ տիր » տէ յինճէ , « իչթէ պուտա
թալչանըն սույունուն սույուտուր » տէմիշ :

82. Հօճա էվլէնէճէք օլուպ տօսթլարընը , ադ-
րապալարընը վէ դօնչուլարընը տիւյիւնէ տալէթ
իտէր : Օնլարտա կէլիպ դէվդ պիւթիւն դահվէ

Թիւ թիւն թէքսիլ օլտուդ տան սօնրա սուֆրա դօ-
յուլուր օթուրուրլար :

Հաքին Նասրէթտին էֆէնտիյէ պույուրուն օլ-
մասրդը իչին տարըլըր կիդլիճէ ալըր եիւրիւր : Պիր
վազըթտան սօնրա հէր քէս պագարլար քի Հօճա
էֆէնտի եօզ . աշաղը եօզարը արայըպ , տէօրթ
թարաֆա առէմ կէօնտէրիլէր . ճնլարատ կիտիպ
պիր եէրտէ պուլուպ « կիւվէյի էֆէնտի նէրտէսին ,
իքի տասթ տըր սանա պագըյօրուզ » տէտիքլէրին-
տէ , Հօճա տախի « կիտին երգըլլն ճնտան , տիւ-
յիւն աշընը քիմ եէտի իսէ կիւվէյի օտուր պէն
տէյիլիմ » տէմիշ :

83. Հօճա էֆէնտի տայիմա աթա պինտիյի վա-
զըթ սաղ այաղընը իլէրի աթար ըմըշ : Պիր կիւն
սիւալ իտէրլէր քի « էֆէնտի նիչին աթա թէրս պի-
նէրսինիզ » տէյի իսէ , « պէ հէյ ահմագլար , պէն
թէրս տէյիլիմ , պէլքի աթ սօլագարը » տէմիշ Հօ-
ճա տարըլարագ :

84. Պիր կիւն Հօճանըն ճիւպպէսինին էթէյինէ
միւրէքէպ տէօքիւլմիւշ : Մէկէր Համատ իամինտէ
պիր հապէչի շայիրտի վար ըմըշ : Հօճանըն պիր
տօսթու կէլիպ « էֆէնտիմ էթէյինէ նէ տէօքիւլ-
միւշ » տէր . « պիդիմ Համատ տէրսէ կէճ գալըպ
տէյիրթտիյինտէ թէրլէմիշ իտի , տէրս վէրիլքէն
ճնուն թէրի ազմըշ օլմալը » տէմիշ :

85. Հօճա ճամիտէ պիր կիւն եիւքսէք ալաղ ի-
լէ պաղըրըր քի « էյ Միւսիւմանլէր , սագըն օլ-
մայա քի էվատընըզ օլուր իսէ , աարնը էյիլը դօ-
յասընըզ » . « նիչին » . « եա սօնկրա աղըղտան աղը-
ղա տէյիլիլէրէք իլը օլուր » տէմիշ :

86. Պիր կիւն իքի քիչի պիր նիզա իլէ մահքէ մէյէ կիտէրլէր , մէկէր օլ կիւն՝ Հօճա դատը իլէ կէօրիւշմէյէ կիթմիշ իմիշ : Գատընըն պիր դայրի իշի օլուպ Հօճայա ըիճա իտէր քի « պունլարըն տա վատընը սէն կէօր » տէյի : Պիրիսի իլէրի կէչիպ « Էֆէնտիմ պունուն դարուսունուն էօնիւնտէ պիր քէօքէք կէպէրմիշ շիմտի կէլմիշ պանա դօր իտէր քի պունու սէն դալտըր սէնին դարուսունուն էօնիւնտէ կէպէրտի » տէյի : Օլ պիրիսի կէլիպ « խայըր էֆէնտիմ պէնիմ դարուսունուն էօնիւնտէ կէպէրմէտի » տէյի տիւլանտէ թէքրար դավկայա պաշլայընճա՝ Հօճա իլէ աթըշըպ , « տուրուն դավկա էթմէյին , սիղին դարուսուղուն էօնիւ ճատտէ տէյիլ մի » . « Էվլէթ էֆէնտիմ » տէրլէր . « Էօյլէ իսէ շէրան օնու դատը դալտըրաճագ , սիղէ պիր շէյ տիւշմէղ » տէմիշ :

87. Հօճանըն էօքիւղիւնիւն պուղաղըսը պիր կիւն տէլլէնիպ օ եանա պու եանա դօշմայա պաշլար : Հօճա հէման էլինէ պիր սօփա այրպ կիտէր էօքիւղէ կիրիշիր : Գարըսը կէլիպ « դօճա էօքիւղիւն սուշու նէտիր քի տէօյիւյօրսուն » տէտիքտէ , « դարը սէն պօղ եէմէ , էկէր պունտան կէօրմիւշ օլմասա իտի , տահա տիւնքի պուղաղը նէ պիլիր իտի . Էվլատըն էքսիքլիկի իշին պապա թէքտիր օլուր » տէմիշ :

88. Պիր կիւն Հօճա համամա կիտէճէք օլուր , մէկէր եանընտա պիրաղ ահճէսի վար իմիշ . խըրսըղ դօրդուսունտան էվտէ պրադամայըպ , տիւշիւնէ տիւշիւնէ պիր ֆէնա պուլուր : Էվլինին էօնիւնտէ

պիր թէփէ վար իմիշ, ահճէ յի պիր թօրպա իշինէ
 դօյոււպ վէ թօրպա իլէ սրրըղըն ուճուճա պաղլայրալ
 օ թէփէնին պաշընա տիքիպ, աշաղը էնէր եօգարը
 պագար քի նէ տէրսին՝ սրրըղըն ուճուճտան փա-
 րայը ալմագ միւմքիւն տէ յիլ : Պու թէֆէքքիւրլէր
 իլէ շաղ օլուպ պրագըպ կիտէր :

Խըրսըղըն պիրիսի Հօճայը տէնէթլէր իմիշ . Հօճա
 կիթտիկի կիպի սրրըղը էնտիրի փարայը ալըր վէ
 եէրինէ պիրաղ էշէք թէղէ յի տօլտուրուր : Հօճա
 կէլիր պագարքի փարանըն եէրինէ թէղէք տօլմուշ
 տէրէճէսիղ թասալանարագ, « պէ հէյ էշէ օղլու է-
 շէք, շու սրրըղըն պաշընա չըգտըն փարայը ալտըն
 նէ իսէ նէ, լաքին շու տէօրտ այաղընը պիր եէրէ
 կէթիրտինտէ նամըլ իշինէ սըչտըն » տէմիշ :

89. Հօճա պիր կիւն էվէ կէլիր էքէն իւշ տէր-
 վիշ կէօրիւպ տավէթ իտէր քի « պույուրուն ֆա-
 դըրհանէմիղտէ պիր պապա չօրպասը իշին » տէ յի,
 ծնլարտա պուճուճ տիլէ յինի դապուլ իտիպ կի-
 տէրլէր : Պունլարը օտայա չըգարըպ, աշաղը էնէր
 « դարը պիր դաշ միսաֆիր կէթիրտիմ շունտան պիր
 չօրպա փիշիր » տէտիյի հալտէ, դարըսը իսըրսլա-
 նըպ « էֆէնտիմ, եամղ մը վար բիրինճ մի վար քի
 կէլմիշ չօրպա իսթէրսին » տէ յի տարըլընճա, « տա-
 րըլմա դատընըմ, շունտան պիր չօրպա քեասէպի
 վէր » տէր : Քեասէի ալըպ կէլիր միսաֆիրլէրին եա-
 նընա « այըպ օլտու ամմա, բիրինճ իլէ եաղ պու-
 լունսայրտը էվտէ, սիղէ շու քեասէ իլէ պիր չօր-
 պա եէտիրէճէք իտիմ » տէմիշ :

90. Պիր կիւն Հօճա քիլէրտէ պիր քիւք արգա-

արնա կիրիր եաթար : Գրողը պիր շէյ ալմագ իչին
 քիլէրէ կիրիր պագար քի պապասը ծնտա , « պա-
 պա նէյէ օրայա կիրտին » տէյի սիւալ իտինճէ , « ա
 դրդ շու անանրն էլինտէն պէօյլէ գուրպէթ եէրլէր-
 տէ էօլէճէյիմ » տէմիշ :

91. Պիր կիւն Գուգարանրն պիրիսի Հօճանրն
 դարուսունու վուրուր , Հօճա « քիմ տիր » տէյի
 սիւալ իտէր : Գուգարա « ճանրմ էֆէնտի աշաղջ
 կէլ պիր շէյ տէյէճէյիմ » տէր : Հօճա ինանրայ ա-
 շաղը էնէր վէ « նէ տիր » տէր . « ճանրմ մէրհամէթ-
 լի էֆէնտիմ պանա պիր սատագա հիմմէթ էյլէ »
 տէյինճէ , Հօճա թրնմայրայ , « կէլ պէրապէր » տէր :
 Գուգարա պէրապէր եօգարը չրգար , Հօճա եէրինէ
 օթուրուր վէ « ալլահ վէրսին » տէր : Գուգարանրն
 ճանր սրգըրայ « էֆէնտի նիչին աշաղտա տէմէտին »
 տէյինճէ . « եա պէն եօգարտա իքէն սէն պէնի նի-
 չին աշաղը շաղըրտրն » տէմիշ :

92. Պիր կիւն դարըսը Հօճանրն ճիլէրինի աճրթ-
 մագ իչին չօրպայը շիտտէթլիճէ դայնատարր : Մուֆ-
 րայա օթուրուրլար : Գարը չօրպանրն սրճագ օլտու-
 դունու ունուտուպ պիր դաշրգ ալտըղը կիպի պօ-
 դաղը եանար վէ կէօղլէրինտէն եաշ ադար : Հօճա
 « նէ օլտուն » տէտիքտէ , « եա անամ լահմէթլիք
 չօրպայը չօգ սէվէր իտի տէ ծնուն իչին աղլարըմ »
 տէր : Հօճա կէրչէք դանն իտուպ դաշրղը աղղրնա
 դօտուղու կիպի կէօղլէրինտէն լէպլէպի կիպի եաշ
 ագմագա պաշլար : Գարըսը « նէյէ աղլարսրն » տէ-
 տիքտէ , « եա ուղուրսուղ անան էօլիւպ տէ սէնճի-
 լէյին էվլատը դալտըղընա աղլարըմ » տէմիշ :

1473

93. Պիր կիւն չօճա պիր թագրմ սօխթալէրէ
քասթ կէլիպ՝ պու անլէրէ « պույուրուն պիզէ կի-
տէլիմ » տէյու էվին գարուսունա կէթիրիպ՝ « սիզ
պունտա տուրուն պէն իչէրի կիրէյիմ պագայրմ »
տէյիպ, իչէրի կիրիր գարըսընա թէնպին հտէր քի
« կիթ շու սօխթալէրէ եօլ վէր » տէյի : Գարըսը-
տա գարույա չըգար վէ պունլարը կէօրիւննէ, « քի-
մի իսթէրսինիզ » տէյի սիւալ իտէր : Սօխթալէր
քէնսիլէրինի դէվգլէնիյօր դանն իտուպ խըրսլանըպ
« ալլահի սէվէրսէն տիլանէմի օլտուն, չօճա պի-
դի տավէթ էթտի, քէնտի շիմտի իչէրի կիրտի քի
էվի տիւզէտէնէք իտի » տէրլէր : Գարըսը ինատ ի-
տուպ « խայրը, չօճա տահա կէլմէտի » . « կէլտի »
վէլ հասըլ խայլի միւնաղաա իտէրլէր : Մէկէր չօ-
ճա պու նիզայր եօգարըտան տիյնէր իմիչ . հէման
պաշընը բէնծիրէտէն թաշրէ չըգարըպ « պէ հէյ ա-
տէմլէր, նէ գավկա իտէրսինիզ պէլքի կէօյնիւ եօ-
գուտուտա էվին արտ գարուսունտան չըգարը կիթ-
տի » տէմիչ :

94. Քէօյլիւլէրտէն պիրինին պիր օղլու տօղուպ՝
կէօպէկի քէսիլէնէկի դէման Նասրէթտինէ կէթիրիպ
« էֆէնտի, պունուն կէօպէկինի սէն քէս, էլլէրին
միւպարէք տիր » տէրլէր : Յլ տախի « բէք էյի »
տէյերէք կէօպէկինի չէքէր գօրարըր քի պիր պէօ-
յիւք տէլիք ալըլըր : Հէր քէս աղլայարագ « վան
էֆէնտի, նիչին իթտին » տէտիքլէրինտէ, « խալթ
էթմէյին էլիմ միւպարէք տիր դարարը եօգ, օլ-
մաղաա կէօթիւնիւն տէլիլի պու օլտուն » տէմիչ :

95. Չօճանըն օղլու պիր կիւն « պապա պէն սէ-

նին սօղտուղունու պիլիրիմ» տէր : Անասը տարը-
լլայ « նէ խալթ էտէրսին վէլէտիղնա » տէտիքտէ ,
Հօճա « ա՛ գարը սէն խալթ էթմէ , նէ վար , օղլան
ագըլլըճա տրը պիլսէտէ օլուր » տէմիշ :

96. Սիվրի Հիսարըն գատըսը զայէթ պէքրի օ-
լուպ՝ հէր կիւն պաղտա իչիպ իչիպ մէսթ ու սէր-
խօշ օլուպ զայ ագըլ եաթար ըմրշ : Պիր կիւնտէ
պու հալտէ ի.քէն Հօճա Նասրէթտին քէնտի շէյիր-
տի Ահմէտ իլէ գատընըն պաղընըն էօնիւնտէն կէ-
չէր՝ քէն պագար քի գատը զայ ագըլ եաթմըշ . հէ-
մէն կիտիպ պինիչինի վէ պէլինտէն սաաթընը ա-
լըր՝ ճիւպպէյիտէ կիյինիր էվէ կէլիր : Նէտէն սօն-
րա գատը էօթէտէ օյանըպ պագար քի պինիչի իլէ
սաաթը եօգ , գալգըպ շէհիրէ կէլիպ տէօրթ թա-
րաֆա զապթիյէլէր իրսալ իտէր քի պինիչիմի պու-
լուն կէթիրին տէյի : Օնլարտա Հօճանըն արդասըն-
տա կէօրիւպ Հօճայը գարտըլարը կիպի գատընըն
էօնիւնէ կէօթիւրիւրլէր : Գատը « Հօճա սէն պու-
նու նէրէտէն ալտըն » տէյի սօրունճա , Հօճա պաշ-
գա պիր ճէվապ պուլմայրպ « է . . է . . Ֆէնտիմ » .
« էյ նէ տիր սէօյլէ պագալըմ » Հօճա պիրաղ տիւ-
շիւնտիւքտէն սօնրա , « էֆէնտիմ պիղիմ Ահմէտ ի-
լէ կէչէր՝ քէն պիր պաղտա պիր գըղըլպաշ իչմիշ իչ-
միշ մէսթ ու մէտհուշ իւրեան եաթըյօր ըտը , Ահ-
մէտ կիթտի ի.քի քէրէ եաբար վէ պէնտէ պինիչին
ալտըմ կէլտիմ , էկէր սէնին իսէ ալ » տէյինճէ ,
գատը պու ըհղիլիկի քէնտիսինէ տիւշիւրէմէյուպ
« խայրը պու պէնիմ պինիշ տէյիլ տիր » տէմիշ :

97. Պիր կիւն Հօճա պիր սու քէնարընտա եա-

Թրաք քէնափնի Էօլմիւշ սուրէթինէ գօր , պիր առէմ
կէչիպ աճապա պու սուտան կէչմէնին գօլայ Էօլու
հանկըսըսըր » տէյի տիւշիւնիւր՝ քէն , Հօճա պա-
շընը գալտըրըպ « պէն սաղ իքէն շու Էօլտան կէ-
չերիափ , լաքին շինափ պիլմէմ » տէմիշ :

98. Պիր կիւն Հօճայը պիր աճէմի պերպէու Թը-
րաշ իթտիյի վադըթ հէր ուստուրա վուրտուգճա
քէսիպ վէ քէսիլէն եկըլէրէ բամպուգ Էարըշտըրըր
ըմըշ : Թըրաշ պիթտիքտէն սօնրա այնայա պաղար
քի պաշը պէյազլանմըշ՝ տարըրըպ պերպէուէ վա-
րա վէրմէյիպ « պէ հէյ առէմ պաշըմըն Էարըսընա
բանպուգ էքտին պէնտէ վարայըմ պու բարայըլա
քէթէն էքէյիմտէ սօնրա օրթագ օլուրուգ » տէմիշ :

99. Պիր կիւն Հօճա Էալան շահիտլիք իչին մահ-
քէմէյէ կիտէր : Օրատա հօճանըն շէհատէթ իտէ-
ճէկի առամ « էֆէնափ ֆիլան առամ պէնիմ շու
գատար պուղտայըմը շալտը , իշթէ պուղտայ օլ-
տուղունա շահիտիմտէ վար » տէմիշ . գատը « պէօյ-
լէմիտի » տէյինճէ Հօճա « էվէթ էֆէնափ ֆիլան
առէմ պունուն արիասընը շալտը » տէր , օլ պիրիսի
շաշըրըպ « Հօճա Էաղնըշ սէօյլէտին » տէյինճէ , « պէ
հէյ առամ Էալան օլտուղտան սօնրա իսթէր ար-
փա օլտուն իսթէր պուղտայ » տէմիշ :

100. Պիր կիւն Հօճա գույույա սու չէքմէյէ
վարըր կէօրիւր քի այըն շալգըր գույույա վուրմուշ ,
հէման այ գույույա տիւշմիւշ պունու չըգարմալը
տէյէրէք , պիր ուրկան պիրտէ շէնկէլ ալըր վարըպ
գույույա սալար . շէնկէլ տէ պիր Թաշա Թագըլըր .
Հօճա դօր իտուպ , Թէքըսըր դօր իտէր՝ քէն ուրկան

գրքըրայ արդասը իւզերինէ տիւշեր, պագար քի
այ կէօյտէ տուրմուշ « համա ու սէնա օլտուն չօգ
զահմէթ չէքաիմ ամմա այտա եէրինի պուլտու »
տէմիշ :

101. Պիր կիւն Հօծանըն բէնճէրէսինին էօնիւն-
տէ պիր ճիյէրճի տուրուր՝ քէն, Հօծա բէնճիրէտէն
սարգըրայ ճիյէրին պիրիսինի շարբաճաղը վագըթ
պաշ իւսթիւնէ ճիյէր էլինտէ սօգաղա տիւշեր : Ճի-
յէրճի իշին ասընը պիլմէ յիպ « Հօծա պու նէ հալ
տըր » տէ յինճէ, « հայտէ օղլում հայտէ, անէմի չայ-
լագ պու գատար ուշար » տէմիշ :

102. Հօծանըն գօմշուլարը Հօծայա էշէք շաղը-
րըրէր իմիշ : Գարըսը պու լագըրտըյը հազզ իթմէ-
յիպ տայիմա Հօծայա « ատընը տէ յիշտիր, եօգաս
սէնի պօշարըմ » տէ յի ճէպը իտէր իմիշ : Հօծա արթըգ
գարըսընըն արըսըրընը տիյնէմէ յէ թագաթը գալ-
մայրայ, պիր կիւն մահալլէլիէ զիաֆէթ իտիպ « ատը-
մը տէ յիշտիօին » տէ յի բէճա իտէր : Անլէրտէ պու-
նուն ատընա սըիա գօրլար, հէրքէս տաղըլտըգտան
սօնրա, գարըսը կէլիպ ատընը նէ գօյտուգլարընը
սիւալ իթտիկինտէ « սըիա գօյտուլար » տէ յինճէ,
գարը խըրսլանըպ « հէյ պուտալա, ահմագ, շաշ-
գըն հէրիֆ շու գատարընըտա մը ֆէրգ իտէմէտին
քի պէօյիւյէ պէօյիւյէ էշէք օլուր » տէմիշ :

103. Պիր կիւն Հօծա թօրպա իլէ եօղուրտ տըրպ
պիր էնքսէրտէն աշաղը ասար, պու վէճհ՝ լէ եօղուր-
տուն սույու թօրպատան տամլա տամլա սիւզիւլմէ-
յէ պաշլար : Հօծա օթուրտուղու եէրտէ խըրսլա-
նըպ « պրէ եօղուրտ տամլամա շինտի սէնի եարա-

ըրմ հա յ տէ յի պաղըրըր չաղըրըր . տիյնէմէտիկի
հալտէ , դալդըս էլաթի դիւքիւրիյէթի եօղուրտա
պասար տէօքէր : Պիր վաղըթտան սօնրա խըրսը է-
նիսյ՝ « չօղ իշլէրէ կիրտին չըգտըն ամնա պէօյլէ
էիւդիւն ադ չըգտըղը եօղ խտի » տէմիշ :

104. Հօծա պիր կիւն ախըրընա էնէր պագար
քի էշէյի եօղ . սագլանմըշ զանն էտիսյ , տօլասյ
տէրէք վէլ հասըլ սըչան տէլիկինէ դատար արար
պուլամադ . աշաղըր էնէր պագար քի դարու աչըդ ,
դարունուն արգասընտա պիր էշէք պաղըր , (մէ-
կէր դարըսըր էշէյի թիմար իթմէք իշլան օրայա
պաղլամըշ) , դարու աչըդ օլտուղունտան էշէյի դաշ-
մըշ մէմուլ խտէրէք , հէման օ էշէյէ պինիսյ , եալ-
լահ դարուտան տաշրէ չըգար պաշլար դօշտուրմայա :
Տօսթլարընտան պիրիսի ըասթ կէլիսյ , աճասյա Հօ-
ծայա նէ օլտու տէյէրէք , « հու , Հօծա . . . պանա
պանգ պանա » տէյի արգասընտան չաղըրըր . Հօծա
տուրուր . « ճանըմ էֆէնտիմ , նէրէյէ պու աճէլէ
կիտիշ » տէյի սիւալ խտէր . « ատամ պրագ ալլա-
հը սէվէրսէն , պիղիմ դարըր դարույու աչըդ պը-
րագմըշ , էշէյիմ դաշմըշ » . « Հօծա նէ սէօյլէրսին ,
իշթէ էշէյինէ պինմիշսին ա՛ » տէյինճէ , « հա՛ , իշ-
թէ պուլտում , հայ եէտի ճէտտինէ ըահմէթ » տէ-
յուսյ , էշէյին դուլագլարընտան թութուսյ « հայ
էշէք օղլա էշէք , դարույու աչըդ պուլտունտա
նէրէյէ պէօյլէ աճէլէ դաշըյօրսուն » տէյիսյ , է-
շէյի տէօյէ տէօյէ էվէ կէթիւրմիշ :

105. Հօծա էֆէնտի պիր խանէտան եանընա չօ-
պանըղա կիրիսյ , օն գօյուն ալըր կէօթիւրիւր :

Գոյունլարը կէզտիրիը իքէն ույդուսու կէլիպ , պիր
 աղաճըն ալթընատա եաթար ույուր : Էօթէտէն պիր
 դուրտ կէլիպ գոյունուն պիրինի բարչալար եէր :
 Նասրէթտին օյանըր պագար քի գոյունուն պիրի
 եօգ . վագըթ տախի կէչմիշ օլտուղունատան ալըր գօ-
 յունլարը տօղրու էվէ կէլիր : Աղասը կէլիր գօյուն-
 լարը սայար քի տօգուղ , Հօճայա սիւալ իտէր . օ
 կէլիր սայար « Էֆէնտիմ , իշթէ օն թանէ տիր »
 տէր . աղասը կինէ սայար տօգուղ , խըրսլանըպ
 « պրէ չօպան տիվանէմիսին , պու տօգուղ թանէ
 տիր » տէ յինճէ , Հօճա տահա դիւտտէ այագ պա-
 սըպ « խայըր իլէ օն թանէ տիր » տէր : Գունուն
 իւղէրինէ աղասը դօպուտու չէքիպ , պաս պամա-
 մըսըն Հօճայա պիր ալեա տայագ վուրուր իքէն ,
 պիրիսի կէլիպ « պէ չօպան կէլ ինատ իթմէքի տա-
 յագ եէմէ յէսին » տէ յինճէ , « կիթ հէրիֆ էվին
 երգըյսըն , տօգուղ տուր տէ յիմտէ պիր գօյունուն
 ճէրիմէսինիմի չէքէ յիմ » տէմիշ :

106. Նասրէթտին էֆէնտի էվէ նէ վագըթ գագ
 կէթիրիը'սէ , գարըսը սէվտիյի իլէ եէ յիպ , աղ-
 շամ Հօճայա « գագը քէօբէք եէտի , դուրտ եէ-
 տի , քէտի եէտի , սըչան կէօթ իւրտիւ » տէ յէրէք ,
 պիր եալան իլէ ալտատըր ըմըշ : Արթըգ Հօճանըն
 եիւրէ յինէ թահթ էտիպ պու գագ մատտէսի , պիր
 կիւն կինէ պիր թանէ ալըր էվէ կէթիրիը , « գարը
 չարուգ շունու կէօղիւմիւն էօնիւնտէ այըղլա , դը-
 դարթ եէ յէճէ յիմ » տէ յինճէ , « բէք էյի էֆէն-
 տիմ » տէ յէրէք , գարըսը չարուճաղ գագը թէ-
 միղէր դըղարտըր սուֆրայա գօր : Հօճա գօլլարը-

Նոր սրգայրայ աղղրներն սէլլէրի ագարագ սուֆրանն
պաշրնա կէշէճէյի վագըթ, դարըսը կէլիպ, « այ
դօճա օնու եայրնըդ եէմէք կիւնահ տըր, հէմ
եէյէմէղսին, կիթ պիր ֆուգարա կէթիրտէ օտա
եէսին եագըդ տըր » ֆիլան տէյինճէ, զավայր
Նասրէթտին ինանըպ, վէ դագըն բիշմիշ հազըր օլ-
աուղու իշին քէօրէքտէն քէտիտէն դօրգամաղը
օլմայրպ, սօգաղա չըգար պագարքի պիր տէրվիշ
կէշիյօր : Եագասընտան թութուպ էվէ կէթիրիր .
հէման դարըսը դարչըսընա չըգըպ, « աման դօճա
աֆ էտէրսին, էքմէյիմիղ եօղումուշ, միսաֆիր
իշէրտէ օթուրսուն, սէն չարուճագ կիթ էքմէք ալ
կէլ » տէյինճէ, Հօճա քիւֆիւր խտէրէք կիտէր
էքմէք ալմայա : Գարը միսաֆիրի սուֆրանն պա
շրնա օթուրթաուրուպ, քէնտիտիտէ դարչըսընա
կէշիպ պաշլար պիր տէմիր հավան էլի եաղլամա-
յա : Տէրվիշէ մէրագ օլուպ « դատըն օ էլի նիշին
եաղլայօրսուն » տէյի սիւալ խտէր . դարը պիրագ
շէօյլէ սանքի չէքինտիքտէն սօնրա, « էֆէնտիմ
պունու եաղլայօրում քի դօճամ շինտի կէլիրսէ,
սէնին տիւպիւրիւնէ սօգամագ » տէյինճէ, տէրվիշ
բասլուճլարը կիյինտիյի կիպի պաշլար դաշմայա :
Պու արատա Նասրէթտին կէլիպ պագարքի դարը-
սը դաքուտա, տէրվիշ դաշրյօր : Գարըսընա, « նէ
վար » տէյինճէ, « աման դօճա դօշ դօշ միսաֆիր
դագը ալտը դաշայօր » տէր : Հօճա էքմէքլէրի պը-
րագտըղը կիպի տէրվիշին արգասընտան դօշուպ,
դագտան վագ կէշիպ, պարի պիր բարչասընը եէ-
մէք ումուտու իլէ « աման տէրվիշ պիր բարչա »

տէյէրէք զնու գօվալամատա օլտուն . Տէրվիշտէ
 սանքի պիր բարչա սօղայրմ զանն էտիպ , տահա
 պէթէր գօրգուպ գաչմատա օլտուն . պէրիտէ գարը
 կինէ սէվտիյի իլէ գազըն պաշընա կէչիպ սէկեա-
 հաթ իլէ եէմիշէր :

107. Հէրիֆին պիրիսի գարըրնա սէօղ վէրմիշ
 քի « սանա պայրամատա պիր չիֆիթ բապուճ ալըրմ »
 տէյի : Պայրամ կէլմիշ հէրիֆ բապուճու ալամա-
 մըշ . լաքին գարը պայրամըն նէ վագըթ օլտուղու-
 նու պիլմէտիյինտէն , ալիմ էֆէնտիյէ « պայրամ նէ
 վագըթ տըր , պու կիւն պայրամ տըր տէյօրլար
 սահիհ մի տիր , գօճամ պիր բապուճ ալամագ ի-
 տի ալմատը » տէյինճէ , Հօճա պիրագ տիւշիւն-
 տիւքտէն սօնկրա « հայտէ գըղըմ հայտէ խալթ
 իթմիշէր , պու կիւն պայրամ տէյիլ տիր , բա-
 պուճուն նէ վագըթ կէլիր'սէ պայրամ օլ վագըթ
 տըր » տէմիշ :

108. Պիր կիւն Հօճա պիր զիյաֆէթէ կիտիպ ,
 սուֆրատա եէմէք եէր իքէն , պիր թապագ գօգմուշ
 պալըգ կէթիրիլէր սուֆրայա : Նասրէթտին պու
 պալըգլարըն գօգմուշ օլտուղունու պիր ուսթալըգ
 իլէ աղնաթմագ իսթէյիպ , պալըղըն պիրիսինի գու-
 լաղընա կէօթիւրիւպ , սօղրա թապագըն իչինէ գօր ,
 օ պիրիսինիտէ կինէ քէզալիք գուլաղընա կէօթիւ-
 րիւպ սօղրա աղղընըն էօնիւնէ կէթիրիպ , կէօյա
 պալըղըն գուլաղընա պիր շէյ ֆրարլտար : Հէր քէս
 թաճճիւպ չէքէրէք « նէ եաբայօրտուն Հօճա » տէ-
 տիքլէրինտէ , « սէքիգ կիւն էվվէլ գարընտաչըմ
 տէնիղտէ պօղուլտու իտի , պալըգլարա սօրտումքի

դարընտաշումը կէօրտխնիւզ մի հանկը թարաֆտա
դալար տէյի » իսէ , « պիզ տէնիզտէն չրդալը օն-
պէշ կիւն օլտու , պիզ պիլմէյիզ պիզտէն սօնկրա
չրդանկարա սօր տէտիլէր » տէմիշ :

409. Պիր կիւն Նասրէթտին էֆէնտի պիր շա-
նադըն իչինէ պիրազ եօղուրտ դօր , վէ կէօթիւրիւր
շարշրտա պիրիսինէ սաթար իքէն , « աղա շօգ դա-
րըշարըմայասըն հաւ պօգու չրդար » տէր իսէտէ ,
օլ պիրիսի պիր շէյ աղնամայրալ , ալըր եօղուրտու
էվէ կէօթիւրիւր : Օրատա դաշրդը շանաղա տալ-
տըրտըղը կիպի պագարքի սահիհ իշ եադնըշ : Չա-
նադը ալրալ տօղրու Հօճայա կէթիրիր , վէ դավկա-
յա պաշլայրնճա , Հօճա կիւլէրէք , « պէ հէրիֆ
պէն սանա տէմէտիմ մի քի , շօգ դարըշարըմա ,
պօգունու չրդարըրսըն » տէմիշ :

410. Պիր կիւն Հօճա համամտա երդանըր'քէն
խապէր կէթիրիրլէր քի « էֆէնտի շիտտէթլի սօ-
ղուդ օլուպ դարըն տօնմուշ » տէյի իսէ , Նասրէթ-
տին դահ դահ կիւլէրէք « սիքտիրին քերաթալար
պու հավատա ատամ մը տօնար » տէմիշ :

411. Պիր կիւն Ալիմ էֆէնտի օղլունու դարըրսը-
նա ալրալ խայլի նասիհաթլար վէրիպ , թէքմիլ իթ-
տիքտէն սօնրա , օղլու « պասլա սէն պանա նասի-
հաթ վէրմէյէ պաշլայալրտան պէրի , դավուղունա
օթուզ իքի սինէք էնտի դալդար » տէյինճէ , Նաս-
րէթտին խըրսլանըալ , « հէլէ պէնտէ շաշըյօրում քի
նասըլ օլմուշ քի պիզիմ օղլան ադըլլանմըշ , տիզ-
դաթլը տիյնէյօր տէտիքլէրիմի , մէկէր սէնին ադ-
լըն պէնիմ դավուղումտա իմիշ » տէմիշ :

112. Պիր կիւն Նասրէթտին էֆէնտի պիր գիա-
ֆէթ վէրիր մահալլէլիլէրէ : Պէշ ալթը թիւրլի-
թաամտան սօնրա բիլալ կէլիր օրթայա . միսաֆիր-
լէրտէն պիրիսի բիլալը եէր ի.քէն պիր բիրինն տա-
նէսի տիւշէր սագալլընըն իւզէրինէ : Եօթէտէն խըզ-
մէթ.քեարը « էֆէնտիմ կիւլ տալինէ պիւլպիւլ դօն-
մուշ տէսթին'լէ հըֆղ իյլէ » տէ յիննէ , աղասը ան-
նայրալ ուսուլ իլէ եաղլըղընը չըգարրալ սագարրալ
սագալլընը սիլէր : Հօճա պու թէրպիլիլէ շօգ պէ յէ-
նիս պալգար ապտէսթ պօղմայա կիտէր . քէնէֆին
գարուսունն էօնիւնտէ օղլու էլինէ սու կէթիրիս
երգանըր'քէն , թէնպիհ իտէր քի « պէն կիտէր սու ֆ-
րանըն պաշընա օթուրուր բիլալ եէր'քէն սագալլը-
մըն իւզէրինէ պիր քաշ բիրինն տանէսի տէօ.քէրիմ' ,
օ վագըթ սէնտէ . բէտէր կիւլ տալինէ պիւլպիւլ
դօնաու տէսթին իլէ հըֆղ իյլէ , տէ' » տէ յի . օղ-
լու « բէ.ք է յի » տէ յիս , Հօճա սուֆրայա կիտէր
օթուրուր վէ մախաուս սագալլընըն իւսթիւնէ պէշ
օն բիրինն տանէսի տէօ.քէր : Օղլու գաֆիլիլէ ու-
նուտուս շարուճագ ֆի.քրինէ կէթիրէմէտիլինտէն
« պապա քէնէֆտէ.քի սագալլընա օլտու » տէմիշ :

113. Հօճա Նասրէթտին իշսիղ գալլալ օ եանա
պու եանա սէ յիրտիս , բաստ կէլտիլի ատէմէ բէ-
ճա է յլէր քի , քէնտինի պիր իշ պաշընա դօյսուն-
լար տէ յի . պիր կիւն հէրիֆին պիրինէ բաստ կէ-
լիս , « աման էֆէնտիմ բէճա է յլէրիմ'քի պէնի պիլ
ուստատ եանընա դօյասըն , գիրա աճլըգտան գար-
նըմ տալուլ կիպի էօթէյօր , ալլահ աշկը իշին օլ-
սուն » տէտի.քտէ' հէրիֆ տիր Նասրէթտինի աճը-

յըսպ , « սէնի պիր աչճը եանընա դօյմալը քի տօյա-
ւըն » տէտի , Հօճա տըր , « էֆէնտիմ պէն տօյամա-
յօրու մ տէմէ իստէմէտիմ . իլլա պիր իշ օլտուն քի
պիր էքմէք փարասը դաղանըպտա դարնըմը տօյու-
րայըմ տէմէք իսթէտիմ » տէտիքտէ , հէրիֆ տիր
Նասրէթտինի ալըպ կէթիրտի պիր լօգանթաճը տօս-
տուն եանընա մըխլատը , Նասրէթտին քէհէննու
քէնտինի ուստատընա պէյէնտիրմէք շիւն մէրտի-
սլանըն տէօրա պէշ այաղը պիր եհրտէ ալըր'տը , վէ
թէնճիրէլէրտէքի եհմէքլէրի շափուք սաթմաքնի-
յէթի իլէ կէլէն միւշթէրիլէրէ . « եէյին աֆիյէթ-
լէր օլտուն . պէնիմ կիպի աճլըղա օղրամայասընըղ »
տէյիպ եհմէքլէրի թիւքէտիր իտի իսէ , հիշ պիր
քիմսէ չըգարըպտա Նասրէթտինէ պէշ օն փարա
պաքշիշ վիրմէղլէր իտի . պիր կիւն իւշ վէլէտիղնա
Հօճայա պիր օյուն իթմէք իշուն լօգանթայա կիրիպ ,
վէ եօղարքի դաթա չըգըպ , Նասրէթտինէ սալա
սօլուդ վիրմէյէրէք , « էն աշաղա եհմէյի տօլտուր ,
չըգ եօղարը էքմէք վէր » տէյիպ , Հօճայը մէքիք
կիպի եօղարը աշայա էնտիրիպ չըգարըրլար ըար . էն
Նիհայէթ լօգանթատա եհմէք պրադմայըպ թէնճի-
րէլէրի պօշալթըղտան սօնրա , կիտէճէք վազըթլէ-
րինտէ պիր մուարաղա մապէյնլէրինտէ դօրտու քի
« Հօճանըն պադշիշի վէ եհմէքլէրին փարասը պէն վէ-
րէճէյիմ » տէյի . օլ պիրի « եօղ պէն վէրէճէյիմ »
տէր'քէն , Հօճա պադտըքի պու մարաղա պէօյիւ-
մէքտէ , մապէյնլէրինէ կիրիպ , « էֆէնտիլէրիմ կէ-
լին էօյլէ իթմէյին . կէօղիւմիւ պաղլարսընըղ , պէն
հանկընըղը էկէր էլէ կէլիրիը'սէմ փարալարըտա օ

վերսին » տէտիքտէ , պու սէօղ վէլէտիզնայարըն ի-
շինէ փէք եարայրայ , « հայտէ պագայլամ » տէտիլէր .
վէ Հօճանըն կէօղլէրինի սրգը սրգը պաղլայրայ եա-
վաշճաճրգ քէնտիլէր պիրէր պիրէր Ֆիրարէ եիւզ
թութաուլար . կէլ կէլէլիմ Նասրէթտինէ . ախ շուն-
լարըն իւշիւնիտէ պիրտէն թութամ տա հէփսին-
տէնտէ փարայ ալսամ նիյէթի իլէ , Հօճա տըր կէօղ-
լէրի պաղլը օ եանա պու եանա սէ յիրտիր՝ քէն , քէն-
տինի գուրուլան սուֆրայա շարփտը վէ ալթը իւս-
թիւնէ շէվիրտի , վէ գըրըլմամըշ պիր շէյ պրագ-
մատը , պու փաթըրտրտան ուսթատը եօղարը դօշուպ
պագտըքի օրթայրգ ալթ իւսթ . Հօճա տըր պունուն
այագ սէսինի իշիթտիղի կիպի , ուստասընըն իւղէ-
րինէ սէ յիրտիպ , « հէ իշտէ թութաուլամ , փարայարը
սէն վէրէճէքսին » տէ յիպ , կէօղիւնիւն պաղը աշաղը
շէքտի պագտը քի , թութուլան քէնտի ուստատը .
օրատա շաշրրայ նէ տէ յէճէ յինի պիլէմէտի . վէ
պու իշին տիւպարա օլմասընը ֆէհմ իտիպ , ուստա-
տը « պու նէ տիր » տէ յի սիւալինտէ , նէ օլաճագ
սէնտէ պէնիմ կիպի քեօր օլմատըն եա . միւշթէ-
րիլէրին եէտիլէր իշտիլէր վէ սուֆրանը տէվիրիպ
դաշտըլար , պէնտէ էքսէլէրինտէն սէ յիրտիպ թու-
թայրամ տէր՝ քէն սէն դարչըմա չրգտըն . իմտի փա-
րայարը սէն վէր քի էօյրէնէսին » տէմիշ :

114. կիւնիւն պիրինտէ Հօճա նասրէթտին իքի
քիւր փէքմէղ ալրայ էվին պօտուրումնա էնտիր-
տի քիմսէ կէօրմէսին տէյու . վէ քէօշէնին պիրի-
սինտէ եէրլէշտիրտի . պիրինին աղղը սրգըճա դա-
փատըրգտան սօնրա , աղղը տախի մէօհիւրլէտի . վէ

օլ պիր քիւբտէն պաշլատը գուլլանմաղա , վէ դա-
 րըսընա աօլա պիր տամլա վէրմէզ խտի . դարըսընըն
 թաքէթի գալմայըպ , պագտը քի օլ պիր քիւբիւն
 աղղը մէօհիւրլիւ աղղտան ալընամաղ . աշաղըսըն-
 տան պիր ուֆաք տէլիք աչըպ , վագըթ վագըթ
 օնտան պիր դապա ագտըրըպ ալըր'տը . Հօճանըն
 պէրիքի քիւբ պիր կիւն թիւքէնիպ , մէճսլուր օլտու
 օլ պիր քիւբիւ աշմաղա . պագտը քի մէօհիւր եէ-
 րինտէ . չէօղաիւ վէ աղղը աչըպ պագտը քի քիւբ
 եարըսընա էնմիշ . պու իշի կէօրիւննէ պիր փաթըր-
 տը տըր գօփարտը . պու վէրվէլէտէն դարըսը տըր
 աշաղը էնիպ , « նէ օ Հօճա , նէ օլտուն » տէյիննէ ,
 « նէ օլաճաղըմ , պէն շու քիւբիւն աղղընը մէօհիւր-
 լէտիմ քի քիմսէ չալմասըն տէյի . իմտի մէօհիւր
 եէրինտէ ամմա , բէքմէզ եարըսընա էնմիշ , պու նէ
 հալ տըր » տէյիննէ , դարը տըր . « Հօճա օլմայաքի
 աշաղտան տէլիպ ալմըշ օլտունլար » տէյիննէ , Հօճա
 տըր հըրսլանըպ , պէ տիվանէ դարը , պու ալթըն-
 տան էքսիլմէմիշ , իւսթիւնտէն էքսիլմիշ տիր » տէ-
 միշ :

115. Պիր կիւն Հօճանըն դարըսը էթ սըմարլա-
 մըշ ըսա տա , Հօճա տըր բաղարա վարըպ ճէպինի
 Եօղլար քի փարասը էթէ եէթիշմէյէճէք , պու մին-
 վալ իւղրէ տիւշիւնիւր'քէն , պիրինէ ըսա կէլիպ
 պիր քաշ փարայ էօտիւնն իստէտի . հէրիֆ տիր Հօ-
 ճայա դափըլմամագ իշին , « փարայը նէ ետիաճագ-
 սըն » տէտիքտէ Հօճա տըր « էվտէն էթ սըմարլա-
 տըլար ճէպիմ տէլիք օլտուղունտան իշինտէ դալան
 փարայ եէթիշմէյօր » տէյիննէ , հէրիֆ տիր , « պօ՛րն

նէ լազրմ, էթ օլմասընտա ճիյէր օլտուն նէ օլուր »
տէ յիպ, Հօճայա ճիյէր ալմաք թէքլիֆ էտէր վէ
դասապտան ալը վէրիր. մէկէր էվտէ ճիյէր փիշիր-
տիքլէրի եօղ ըմրշ, թէրթիպինի սօրար, վէ էօյրէն-
տիքտէ զիհնինէ կիւվէնէմէ յիպ, վէ հազըրտա-
տա քեաղըտ օլմատըղընտան էլինին իւղէրինէ թէր-
թիպի եաղտը, վէ էվէ տօղրու կիտէր'քէն, նակեա-
հան պիր չայլադ ճիյէրի դափար կիտէր, Հօճա անի-
տէ էլինին իւղէրինտէքի եաղտըղը թէրթիպի եա-
լայրպ, « ճիյէրի դափարն ամմա թէրթիպի պէնտէ
դալտը. վար իշտէ չի եէ քի կէպէրէսին » տէ յէ-
րէք, չայլաղըն էնքսէսինտէն զէվգլէնտի :

116. Պիր կիւն Հօճա իւրեասընտա քէնտինի մէմ-
շէհանէտէ սանըպ, պիր է յիճէ տօնունա դօյու վէ-
րիր. սապահլայըն ույանըպ պագար քի, նէ պա-
դարսըն սիահ չարշաֆ դըրմըղըյա պօյանմըշ, պու-
նա պիր չարէ տիւշիւնիւր'քէն, դարըսը իւսթէ կէ-
լիպ, « Հօճա տահա եաթաճըմըսըն » տէտիքտէ,
« Հօճա տըր զիհնինի չայրըպ « կիթ պէ դարը պէ-
նիմ տիւշիւնճէմ պանա էլ վէրիր » տէտի. դարըսը
տըր « նէ օ տիւշիւնճէն » տէտիքտէ, Հօճա տըր
« դարը պու կիճէ պիր իւրեա կէօրտիւմ, եաթա-
ղըմըն իշինտէ պիր փուլուդ շիշէ դօյմուշլար, շիշէ-
նին աղղընտա պիրտէ եումուրթա վէ օլ եումուր-
թանըն իւղէրինտէ պիր սէլվի աղաճը տիքմիշլէր,
վէ սէլվի աղաճըն թա թէրէսինտէտէ պիր եիւք-
տէք մինարէ եարըպ, պէնի օլ մինարէնին թէրէսին-
տէ օթուրթմուշլար ըտը, պէնտէ դօրդումտան թիր
թիր տիթրէյօրուտում, եա պէնիմ եէրիմէ սէն օ-

Լայրարն նէ եափաճաղրտն » տէտիքտէ , դարըսը տըր , սէնին եէրինէ պէն օլայրարմ եէրիմէ իշէրիտիմ » տէմիշ . Հօճա տըր դարըսընա « դարը պօգ եէմէ սէն իշէտիքտէն սօնրա պէնտէ սըչարմ . կէլ թէմիգլէ » տէ յիպ , պօգու մէ յտանա չըգարըր :

117, Պիր կիւն Հօճանըն ճանը պագլավա խտէյիպ , « դարը խալթ իթմէ պիր պագլավա եափտա օթուրուպ եէ յէլիմ » տէտիքտէ , դարըսը տըր « Հօճա տիվանէ մի օլտուն , ունու մու՞ղ մը վար , շէքէրիմի՞ղ մի վար , քէօմիւրիւմի՞ղ մի վար , եաղըմը՞ղ մը վար նէ վար , էվվէլ եէ յէճէք էքմէք պուլայրամտա , պագլավայը սօնրայա դալսըն » տէմէսինտէ , Հօճա տըր , դարը ումուտունու Ալլահտան քէսմէ , հէր պիր շէյին պիրէր եօլու վար , տիւշիւնսէք պուլուրուղ » տէ յիպ , վէ պաշ պաշա վէրիպ պաշաատըլար տիւշիւնմէյէ , մէկէր դարչը դօմշունուն էվինտէ տիւյիւն սուֆրասը գուրուլմուշ վէ պիր թագըմ հաղըր եէ յիճի ալայը էթրաֆընա տիղիլմիշ իմիշ . Հօճա տըր պաշըն եօգարը այըպ պունու կէօրտիւքտէ , դարըսընա թէնպիհ իյլէտիքի , դարը պէն վարայըմ պիր սիւփիւրկէ սափը արամագտա օլայըմ , սէնտէ կէօգիւնիւ փէնճիրէտէն տիւյիւն սուֆրասընա տիք . պագլավա թէրսիսի կէլտիյինտէ , էօքսիւր պէն դօշար կէլիրիմ , վէ սէնին՝ լէ պիր պօգտան դավկայա սավաչըպ , քէհէննու էլիմտէն դաշար միսալի կիթ տիւյիւն էվինէ կիր , պէնտէ էնքսէնտէն եէթիշիլիմ , էլպէթ պիգի պարըչտըրըպ սուֆրալարընա ալաճագլար , օլ վագըլթ էթրաֆա մէթրաֆա սալա պագմայըպ՝ հա սըրէ փարմագ սալ-

լայալում » տէյիպ , պունկար տրր բաթըրտըյը գօ-
 փարտըլար . դարը էօնտէն , Հօճա սօփա էլտէ էն.ք-
 սէտէն գօշա գօշա տիւյիւն էվինէ կիրտիլէր . տիւ-
 յիւն ահալիսի սուֆրայը պրագըպ աշաղա գօշտու-
 լար , դարըյը Հօճանըն էլինտէն դուրթարըպ , վէ
 եէմէքլէրի սօութմամաք իշին պունկարը սուֆրատա
 օթուրթտուլար . Հօճա իլէ դարընըն եէրի գարըր-
 լըքլը տիւշիւպ , « ախ եէգիտ դարը » տէյիպ , Հօ-
 ճա պաշլատը պագլավայը աթըշտըրմայա . էհալի
 « խըրսլարընը պագլավատան այր.յօրլար » տէյիպ
 թընմագլար լտը. պիրտէ Հօճա տրր պագտըքի էօնիւ-
 թարաֆընտաքի պագլավա թիւքէնտի , օ պիրլէրին
 էօնիւնտէն ալսա այըպ , անիտէ թէփախինն քէնա-
 րընա էլ աթըպ , « ախ եէգիտ դարը սէնին իքի դու-
 լագլարընտան շու միապի թութայըտըմ տա պաշընը
 ֆըրըլտագ կիպի շէփրէյիտիմ » տէյիպ , թէփախինն
 տօլու թարաֆընը էօնէ կէթիրտի . օլ պիրլէրի էթմէ
 դըլմա « տէտիքլէրինտէ , էթտիմ կիթտի , արթըդ
 տօգունմամ , դարը շափուք իթտէ պունկարըն տու-
 վասը իլէ շունտան սավուշայըմ » տէյիպ , պիր թէփախի
 պագլավանըն ալթընտան կիրիպ , իւսթիւնտէն շըգ-
 տըլար , Հօճանըն դարընը շիշիպ , եօլտա կիտէր'քէն
 կէօրէնլէր , « նէ օ խայր օլա դարընըն նէյէ շիշմիշ »
 տէտիքլէրինտէ , Հօճա տրր « փէգէվէնքլէր սիգէ նէ »
 դարընըմ շիշմիշ իսէ վարսըն քէնտի տիւշիւնսիւն »
 տէմիշ :

118. Պիր կիւն Հօճա էշէյի'լէ պաղա կիտէր'քէն ,
 իքի խըրսըղ Հօճանըն էշէյի շալմագ միւրատի իլէ ,
 խըրսըղըն պիրի եավաշլայըն էշէյին աղղընտան կէ-

մի չրդարրայ քէնտի աղղընա թագար , վէ օլ պիրի
էշէ յի այրայ սավուշուր . պիրազ պէօյլէ կիթտիքաէն
սօնրա , էշէք օլան խըրսըզ տըր տուրուր . Հօծա եիւ-
լարը զօրլայրայ պագար քի էշէք եիւրիւմէզ օլմուշ ,
տէօնէր էնքսէսինէ քի , էշէք աաամ օլմուշ . Հօծա
տըր շաչըրրայ , « ա գուղում էշէքլիքտէն նէ զիյան
կէօրտիւնտէ աաամ օլտուն » , խըրսըզ տէր քի « պէն
էվվէլինտէն աաամ ըտըմ , վէ պիր էֆէնտի եանընտա
խըզմէթքեար , պիր կիւն էֆէնտիմ էթտիյիմ խըզ-
մէթէ պէյէնմէյիպ պանա պիր չօդ տարըլտըդտան
սօնրա պիր իհսան էտէր կիպի էշէկ օլմագ էմր էթ-
տի , մէկէր նէֆէսի տէյմիշ պանա , անիտէ էշէկ
օլտում . սօնրա կէօթիւրտիւլէր պէնի մէզաթտա
սաթտըլար քի սէն ալտըն , վէ շիմտի ճէզամըն
վագթը թէմամ օլուպ եէնիտէն աաամ օլտում » տէ-
տի . Հօծա տըր , « չիւնքի պէօյլէ իսէ էզատ օլ վէ պագ
քի եէնիտէն էշէք օլմայասըն » տէյի նասիհաթ վէ-
րիպ աղղընտան եիւլարը այրայ դօյու վէրտի , վէ չիւն-
քի Հօծայա պիր էշէկ իլաղըմ ըտը , էրթէսի կիւն
պիր էշէք ալմագ նիյէթի՛լէ փազարա վարարդտա ,
քէնտի էշէյի օնտա կէօրտիւքաէ , եանընա վարրայ
դուլաղընտան աշտըր եավաշ սէս իլէ « կիտի չափ-
կըն կինէ քիմ պիլիր նէ եափտընտէ թէքրարէն է-
շէք օլտուն աաամըրդ սանա եարամագ » տէյիպ ,
եանընտան ուղագ լանտըղընտա , էշէյի մէզատ էտէն
թէլլալ Հօծայա տէր « պագ պու էշէկ ռէնին իշինէ
էյի կէլիր » . Հօծա տըր « օ էշէկ պինի թանըր
պէնտէ էշէյի թանըրըմ » տէմիշ :

ՆԱՍՐԷԹՏԻՆ ՀՕՃԱՆԸՆ ԼԱԹԻՓԵԼԵՐԻՆ

ՖԻԶՐԻՍԹԻ

Նստեր	Սահիֆե
1 . Հօճանըն քիւրսիւյէ չրդըպ , ճէմաաթա իթաի- ղի սօրկույու :	3
2 . Տէվէնին գօրու գանատը օլմամաար իչին , Հօ- ճանըն ահալիյի տուվայա տավէթ իթմէսի :	4
3 . Հօճանըն մինարէյէ չրդըպ ազչամ էղանը վէր- մէսի :	4
4 . Հօճանըն բույասընտա տօգուզ ազճէ վէ- րիլմէսի :	4
5 . Հօճանըն մէղար թաշ իւզէրինէ չրվլազ օ- թուրմաար :	5
6 . Հօճանըն պօսթանըն պիրինէ խրսըզըլա կիրմէսի :	5
7 . Հօճանըն պիր հէլվաճը տիւքեանընտան իչէրի սիւրսալ կիրմէսի :	6
8 . Հօճանըն չէօմլէք հիսապընը :	6
9 . Հօճանըն այը գըրրըպտա երլորզ եարմաար :	7
10 . Հօճանըն չայտան գարըլարը կէչիրմէսի :	7
11 . Հօճանըն Վալիյէ էրիք հէտիյէ կէօթիւրմէսի :	8
12 . Հօճանըն Տիարսլէքիրէ կիտիպ գարրուզ սա- թըն ալմաար :	9
13 . Հօճա էչէյինի դայսլ իթմէսի :	10
14 . Հօճանըն տէվէտէն աչաղը տիւչմէսի :	11
15 . Հօճանըն եուսուրթա սաթըչը :	11
16 . Հօճա ճամիտէ իմամըն սազալընտան չէքմէսի :	11
17 . Հէրիֆին պիրի ալուճուսաթի նէ՞ տիր տէյու Հօճայա սիւալ իթտիղի մէսէլէսի :	11
18 . Հօճանըն պիթ բազարընտա կէզմէսի :	12

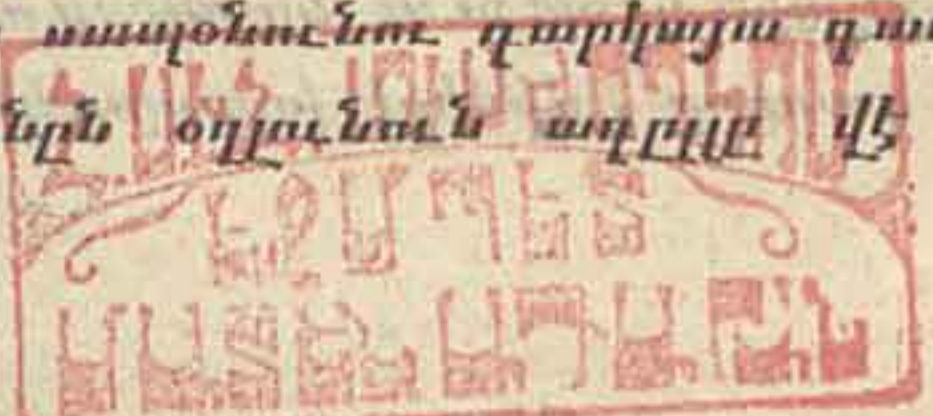
Նորոգութիւն	Սահիփ
19 . Հօճանըն պօստանտա ներտիւղն սաթմասը :	12
20 . Հօճանըն թախուղլարըն եաս թութմասը :	12
21 . Հօճա արապա չէքէն էօքիւղլուն պիրինի թէ- փէլէմէսի :	13
22 . Հօճանըն պիր կիւն պիր կիճէ միւնկհանկտէ տուրմասը :	13
23 . Հօճա աթա պինմէք իսթէ յիպտէ պինէմէմէսի :	13
24 . Հօճանըն դարալար կիյինմէսի :	13
25 . Հօճանըն մէզար վասիցէթի :	14
26 . Էփէնտինին օղլունուն ազլը գաչըրմասը :	14
27 . Հօճա համամտա թէլլաղըն հայալարընա սա- րըլմասը :	14
28 . Հօճանըն հօրօզ կիպի էօթմէսի :	14
29 . Չէլմէտէ հօճանըն իւսթիւ պաչը պերպաթ օլ- մասը :	15
30 . Հօճանըն եէյէճէք գարբուղլարըն իւղերինէ իշէմէսի :	15
31 . Հօճանըն պէսլէտիղի գուզույու , ահպապլարը- նա դուրպան կիթմէսի :	15
32 . Հօճանըն էվինէ խըրսըզ կիրիպ , էշեալարը քէն- տի մահպինէ թաչըմասը :	16
33 . Հօճա գօմհուսունտան ալտըղը գաղանըն վէ- ֆաթ իթմէսի :	16
34 . Զօպան քէօրէյինին Հօճանըն իւղերինէ համլա իթմէսի :	17
35 . Հօճանըն լէյլէյի գուշա պէյնղէթմէսի :	17
36 . Հօճանըն դարնը թութուշմասը :	17
37 . Հօճանըն էօրտէք չօրպասը եէմէսի :	17
38 . Հօճանըն էլինտէքի ճիյէրին լէյլէք գալիմասը :	18
39 . Հօճանըն իրէ ուն սէրմէսի :	18
40 . Հօճանըն հասթասը էօլտիւքտէն սօնրա տի- րիլմէսի :	19

Նորոգութիւնք

Սահիճէ

- 41. Հօճանքն էշէք պաշտնքն իւզերինէ իբլէք սա-
րրպտա սաթմասը : 19
- 42. Հօճա՛ հէրիֆին պիրի քէնտինէ պէնկղէտիպտէ
մուհապպէթ իթմէսի : 19
- 43. Հօճա քիւրա պէյին սուֆրասը ալթընտա օ-
սուրմասը : 20
- 44. Հօճա , թալուղլարըն սաթմաղա Սլվրիսարէ
կէօթիւրմէսի : 20
- 45. Հօճանքն ֆինճանճը դաթըրլարըն իւրքիւթմէսի : 20
- 46. Հօճա , չրրաղըն դուրա ինինէ սօղմասը : 21
- 47. Հօճա , աղաճտա օթուրտուղու տալըն քէսմէսի : 22
- 48. Հօճա , ախըրը դաղար՝քէն , պիր ախըր տօլու-
սու էօքիւղ պուրմասը : 25
- 49. Հօճանքն իթի էվլի դըղլարըն սիւալէրինէ ճէ-
վասլ վէրմէսի : 25
- 50. Հօճա , այը արասլա թէքէրլէյինէ պէնկ-
ղէթմէսի : 25
- 51. Հօճա , Սլլահտան պին ալթուէն տիլէք իթմէսի : 24
- 52. Հօճանքն էշէյինին դըրլամասը : 25
- 53. Հօճա , քիւրքիւն էթէյինէ թասամ իքրամ իթ-
մէսի : 25
- 54. Հօճանքն հէր կիւն պայրամ օլմաղ իչին իթ-
տիղի նիաղի : 26
- 55. Հօճանքն բաղարա սաթը իչին ինէք կէօթիւր-
մէսի : 26
- 56. Հօճա սարըղըն ուճու արայըղ պուլամամասը : 27
- 57. Հօճա , էշէյինէ եալվարմասը : 27
- 58. Հօճանքն ճիւղպէսի , էշէյին իւզերինտէն դայա
օլմասը : 27
- 59. Հօճա մէրքէսլին կէօթիւնէ նըչատըր սիւրմէսի : 28
- 60. Հօճանքն դարըսը էվիմիղէ խըրսըղ կիւրմիչ տէ-

Նստեր	Ստիճիկ
յիպ , Նասրէթտինի ույանաբնասը :	28
61 . Հօճանըն էլի այաղը պուզ քէսիլմէսի :	28
62 . Հօճա էօքիւղիւնիւ քէրքին պիլիւնէ ֆիլուլիթ իթմէսի :	29
63 . Հօճա էշէյինի տաղ պաշքնտա դուրտա եկ- տիլմէսի :	30
64 . Հօճա մէրքէպին գույրուղոււնու քէսիպ հէյալէ- յէ աթմասը :	30
65 . Հօճա կիճէ վաղթը միսաֆիրլիքտէ սաղ եանը հանկըսը օլտուղուն պիլիլմէմէսի :	31
66 . Հօճա տէլինմիշ ճէպինտէն վարա ջըդարըպ կէօլ դուրպաղըլարընա սէրիմէսի :	31
67 . Հօճա էօքիւղիւնէ պինիպ , վալի իլէ ճիրիա օյնամայա կիթմէսի :	31
68 . Վալի հօճանըն էիւղիւնէ տօղրու անդսրբնասը :	32
69 . Հօճա , գըդարարըլմը պիլը դաղ Վալիյէ հէտիյէ կէօթիւրմէսի :	32
70 . Հօճա դամիլա սէյրինէ սէյիրաիպ եօրղանը իւս- տէ վէրմէսի :	33
71 . Հօճա քէնտի չօճուղուն իւղէրինէ իշէմէսի :	34
72 . Հօճա պահճէտէ սէրիլմիշ գաֆտանըն խըրսըղ սանըպ , օղ եայ իլէ տէլիք տէլիք տէլմէսի :	34
73 . Հօճա պիամիլահի իլէ խըրսըղը էլէ կէշիրմէսի :	34
74 . Հօճա էօքիւղիւն պույնուղու իւղէրինէ օթուր- մասը :	35
75 . Հօճա դարըրընա տահա կիտէյիճմի , տէյու հապէր իրսալ իթմէսի :	35
76 . Հօճանըն էլի կէթիրաիղի ճլյէրլէրին սըր օլ- մասը :	35
77 . Հօճա սապօնոււնու դարիպայա դամիտըրմասը :	36
78 . Հօճանըն օղլոււնա սաղըպ վէ ֆէոասէթլի	

- ճէվապը : 36
- 79 . Հօճա պալըդ աղըն իչինէ քէնտիսինի աթմասը : 36
- 80 . Հօճանըն աղաճա չըդտըղը վազըթ , վասպուճա
լարըն գօյնուճա սօգմասը : 37
- 81 . Քէօյլիւնիւն պիրի Հօճայա հէտիյէ կէթ իրտիղի
պիր թավչանըն մէնգըպէսի : 37
- 82 . Հօճա էվինէ միսաֆիրլէր տավէթ խախալ , քէն-
տինին ալըսալ եիւրիւյիւ վէրմէսի : 37
- 83 . Հօճա աթընա թէրսճէ պինմէսի : 38
- 84 . Հօճանըն էթէյի իւզէրինէ միւրէքքէպ տէօ-
քիւլմէսի : 38
- 85 . Հօճանըն ճամիտէ ահալիյէ իթտիղի վաղը : 38
- 86 . Հօճա մուհաքէմէտէ պիր քէլալ տավասը քէս-
մէսի : 39
- 87 . Հօճանըն պուզաղըսըն չըտըրմասը : 39
- 88 . Հօճա եանընտաքի ահճէնին խըրսըղ էլինտէն
հըֆը իթմէսի : 39
- 89 . Հօճա տէրվիչլէրի էվէ տավէթ խախալ , պօշ
քեասէ իլէ չօրսալա իչիրթմէսի : 40
- 90 . Հօճա քիւրիւն էնքսէսինտէ դուրպէթլիք չէք-
մէսի : 40
- 91 . Պուգարանըն պիրի Հօճայը էվին գափուսուճա
գատար էնտիրմէսի : 41
- 92 . Հօճանըն շիտաթլի սըճադ չօրսալա իչմէսի : 41
- 93 . Հօճա սօֆաալարը էվէ տավէթ խախալ , գարը-
սընա սէֆա կէլտինիղ տէտիրթմէսի : 42
- 94 . Հօճանըն կէօպէք քէսմէսի : 42
- 95 . Հօճանըն օղլու , պասպասընըն տօղտուղու կիւ-
նիւն պիրմէսի : 42
- 96 . Հօճա Սիվրիհիսար գատըսընըն ճիւպպէսին
չալմասը : 43

- 97. Հօճանքն առ քէնարընտա էօլիւ հիյէթինտէ
եաթմասը : 43
- 98. Հօճանքն թրաշ օլմասը : 44
- 99. Հօճանքն եալան շահիտլիղի : 44
- 100. Հօճանքն այր դույուտան չրգարմասը : 44
- 101. Հօճա բէնչիրէտէն իթտիղի ճիյէր խըրսըղըր : 45
- 102. Հօճանքն իսմին տէ յիշիլմէսի : 45
- 103. Հօճա եօղուրթ թօրպանքն ալթընտա պէրպաթ
օլմասը : 45
- 104. Հօճանքն էշէյի դայալ իթմէսի : 46
- 105. Հօճանքն չօսանլըք իթմէսի : 46
- 106. Հօճանքն դազլարը , դարըսը սէվտիքլէրի ին
եէմէսի : 47
- 107. Գարընքն պիրի Հօճայա պայրամքն նէ՞ վազըթ
օրնանքն սօրիուսու : 49
- 108. Սուֆրատա Հօճանքն էօնիւնէ դօղմուշ պալըդ
դօնուլմասը : 49
- 109. Հօճանքն շանաղ իլէ եօղուրթ սաթմասը : 50
- 110. Հօճա համամտա իքէն էվտէ դարընքն տօնմասը : 50
- 111. Հօճա օղլունա պէյհուտէ եէրտէ իթտիղի նա-
սիհաթլէր : 50
- 112. Հօճա փիլավ եէր՝քէն սադալըն իւղէրինէ , պիր
դաշ փիրինճ թանէսի տիւշմէսի : 51
- 113. Հօճանքն լօղանթաճը եանքնա չրադըրըր : 51
- 114. Հօճանքն փէքմէդին շալընմասը : 55
- 115. Հօճա էթ ալմայակիտէր՝քէն ճիյէր ալմասը : 54
- 116. Հօճա տէօշէկինտէ փիսլէմէսի : 55
- 117. Հօճանքն տիւյիւն էվինտէ պադլավա եէմէսի : 56
- 118. Հօճանքն էշէյին շալընմասը : 56

111

Handwritten text in a single column, likely a list or index, with some lines appearing to be numbered or organized.

1	Handwritten entry
2	Handwritten entry
3	Handwritten entry
4	Handwritten entry
5	Handwritten entry
6	Handwritten entry
7	Handwritten entry
8	Handwritten entry
9	Handwritten entry
10	Handwritten entry
11	Handwritten entry
12	Handwritten entry
13	Handwritten entry
14	Handwritten entry
15	Handwritten entry
16	Handwritten entry
17	Handwritten entry
18	Handwritten entry
19	Handwritten entry
20	Handwritten entry
21	Handwritten entry
22	Handwritten entry
23	Handwritten entry
24	Handwritten entry
25	Handwritten entry
26	Handwritten entry
27	Handwritten entry
28	Handwritten entry
29	Handwritten entry
30	Handwritten entry
31	Handwritten entry
32	Handwritten entry
33	Handwritten entry
34	Handwritten entry
35	Handwritten entry
36	Handwritten entry
37	Handwritten entry
38	Handwritten entry
39	Handwritten entry
40	Handwritten entry
41	Handwritten entry
42	Handwritten entry
43	Handwritten entry
44	Handwritten entry
45	Handwritten entry
46	Handwritten entry
47	Handwritten entry
48	Handwritten entry
49	Handwritten entry
50	Handwritten entry

ԻԽԹԱՐ

Յ. Գափափեան թապխանէսի Չաղմաղճըլար եօղուշու Չիւմալիւլիսիան իյթիսալինտէ Նօ 16 օլարաղ, թապխանէի մեղքիւրատէ էրմէնի հըրուֆաթը իլէ թիւրքճէ լիսանընտան թապ օլունան քիթապլէրին էսամէսի մէղքիւր քիթապհանէտէ ֆիրուխթ օլունամաղտա տըր :

Աշրդ Գերէմ հիքեայէսի . . .	Ֆելյ	10	72
« Զարիպ	«	5	«
« Թահիր իլէ Չէօհրէ	«	5	«
« Գուրպանի	«	5	«
Աճայիպ իւլէսրար, հէզար սըր	«	5	«
Բարիզ մէշվէրէթի	«	5	«
Թէլէկրաֆ ըտալէսի	«	5	«
Թօթալ շէյթան 2 ճիլա	«	30	«
Մէլիքշահ հիքեայէսի	«	3	«
Շիրին իլէ Յէրհատ	«	5	«
Շահ իամայիլ	«	5	«
Պօշպօղաղ պիր տտամ	«	8	«
Քեօր օղլու	«	3	«
Նասրէթաին Հօճա	«	3	«

վէ սայիրէ վէ սայիրէ :

